

వార్త

ఆదివారం

20 జూలై, 2025

బక్క పండు చాలు..
ఆరోగ్యానికి మేలు

సీనియర్ హార్బుల జీవితంగా అభ్యరామి

భిరామి మలయాళ, తమిళ,

ఆ కథానాయికగా నటించింది.

తెలుగులోను ‘ధాంకూర్ సుబ్బారావు’ ‘చార్మినార్’, ‘చెప్పవే చిరుగాలీ’ వంటి సినిమాలలో కథానాయికగా ఇక్కడి ప్రేష్ణకులను అలరించింది.

ఆ తరువాత 2018లో వచ్చిన ‘అమర్ ఆక్ర్షర్ అంబోన్’ సినిమాలోనే క్యారెక్టర్ ఆర్టిస్ట్స్గా మెరిసింది. ఆ తరువాత ‘సరిపోదా శనివారం’ సినిమాలో చేసిన నాని తల్లి పాత్రలో ఆమె తెలుగు ఆడియోన్స్ కి మరింత కనెక్ట్ అయింది.

ఈ ఇటీవల వచ్చిన ‘థగ్ లైవ్’ సినిమాలో ఆమె కమల్ సరసన నటించింది. ఈ పాత్ర కూడా ఆమెకి మంచి పేరును తెచ్చిపెట్టింది. వయసుతో పాటు గ్లామర్ పెరుగుతున్న కథానాయికల జాబితాలో త్రిప్ తరువాత అభ్యరామి కూడా ఉండని అంతా గ్రహించారు.

పుష్టిలంగా
ఉన్నాయి.

అభ్యరామి అంటే
అందం.. అందం
అంటే ఆభ్యరామి..
అంటూ ప్రేష్ణకుల
ప్రశంసలు కొచ్చేసింది.

అభ్యరామి
ఆక్ర్షణీయమైన
రూపమే ఇప్పుడు
అమెకి యంగ్ హీరోల
మదర్గా సీనియర్
హీరోల సరసన
అవకాశాలు
తెచ్చిపెడుతున్నాయి.
త్యరలో టాలీవుడ్
సీనియర్ హీరోల
సరసన అభ్యరామి
కనిపించే అవకాశాలు

తారాతీరం

‘డీజే టిల్లు’, ‘టిల్లు సేడ్వర్’ చిత్రాలతో బాక్స్ ఫీల్స్ వద్ద సంచలన విజయాలు అందుకున్న నటుడు సిద్ధా జౌన్లులగడ్డ, నిర్మాత నాగవు శీ మరోసారి చేతులు కలిపారు. ఈ విజయవంతమైన కాంబినేషన్లో రాజోతున్న మూడో చిత్రానికి ‘బాడాస్’ (BADASS) అనే

అనుక్రికర టైలీర్సు ఖరారు చేశారు.

తాజాగా చిత్రభూందం ఈ సినిమా ఘస్ట్ లుక్సు విడుదల చేసి ప్రేష్ణకుల్లో అంచనాలను పెంచింది.

విడుదల చేసిన ఘస్ట్ లుక్ పోస్టర్లో సిద్ధా జౌన్లులగడ్డ సిగరెట్ తాగుతూ చాలా రా లుక్లో కనిపించి ఆకట్టుకుంటున్నారు. సినిమా ప్రిమిట్ తగ్గట్టగానే ఆయన

లుక్

ఉంది. ఇక ఈ చిత్రానికి ‘మధ్య వేలు పురుషుడిలా ఉంటే’ అనే క్యాప్సున్న జోడిచుడం సినిమాపై మరింత అస్క్రిప్టు పెంచుతోంది. టిల్లు సిద్ధాల్లో కామెటీస్ అలరించిన సిద్ధా, ఈసారి పూర్తి చిన్నమైన పాత్రలో కనిపించసన్నారని పస్తే లుక్ స్పృష్టి చేస్తోంది.

సితార ఎంటరైన్మెంట్ పతాకంపై నాగవంశీ ఈ చిత్రాన్ని నిర్మిస్తున్నారు. ‘క్రొణం’, ‘కృష్ణ అండ్ హెచ్ లీలా’ వంటి విభిన్న చిత్రాలతో దర్శకుడిగా తనకంటూ

ఓ ప్రత్యేక గుర్తింపు తెచ్చుకున్న రవికాంత పేరేపు ఈ సినిమాకు దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. హిసెరియస్

సిద్ధా కొత్త సినిమా ‘బాధాడాన్’

ఎంటరైన్మెంట్ తర్వాత సిద్ధా, విమర్శకుల ప్రశంసలు పొందిన దర్శకులిఱో పనిచేయడం ప్రాధాన్యత సంతరించుకుంది. ఈ సినిమాని వచ్చే ఏడాది ప్రేష్ణకుల ముందుకు తీసుకురావడానికి నిర్మాతలు చేస్తున్నట్లు తెలిపారు.

20 జూలై, 2025

కదంబం

'సంఘీ'భావం....5

రాజ్యమేలుతున్న కట్టి కల్పు

కవర్ స్టోర్..6

ఒక్క పండు చాలు..

ఆరోగ్యానికి మేలు

ఈ వారం కవిత్వం...12

ఒకటే అలజడి

మాయమవుతున్న..13

ఆచారాల్లోని అంతరార్థం... 18

కథ..20

విశేష అతిథి

సాహిత్యం.. 23

మాత్రభాష-రాజకీయ

సుడిగుండం

ఇంకా...

మొగ్గ

వారఫలం

వంటలు

వద్దెరా.. వద్దెరా..

మంచి ముత్యాలు

స్వైన సమయంలో, స్వైన క్షణంలో పలికిన పలుకు తరతరాలు నిలుస్తుంది. - థామస్ కార్లే

మాటలు తగ్గేకొచ్చి ఖలితం పెరుగుతుంది. - ఫెనిలాన్

సమాచారం

సాహస యాత్రికుల డెస్టినేషన్

ఒకవ్యుదు పెద్ద సగరాల్లో కాల్యూన్సోవ్ ఒకటి. దీనిని నమీబ్ ఎడారిలో నిర్మించారు. పండోమ్మెని వందల ప్రాంతంలో అక్కడ వజ్రాలు దొరికేవి. దాతో జర్జుని మొదలైన దేశాల నుంచి ప్రజలు, వర్షకులు వెళ్లి అక్కడ స్థిరపడ్డారు. సీటి సౌకర్యం, ఆస్పృత్తులు, నివాసాలు... ఇలా ఆవసరమయిన సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. కొంత కాలానికి అందమైన సగరంగా రూపుదిద్దుకుండి కాల్యూన్సోవ్. అక్కడికి వెళ్లిన వాళ్లందరినీ జర్జున్ నిర్మాణాలు ఎంతగానో ఆక్ట్యూకునేవి. ఎడారిలో నిల్చిపోయి వున్న వజ్రాలను వెలికి తీసి, వాటి ద్వారా వచ్చిన ఆదాయంతో సకల సౌకర్యాలు అనుభవించారు. అయితే కాల్యూన్సోవ్ అందాలు ఎక్కువ కాలం కొనసాగలేదు. కూర్చుని తింట కొండలైనా కరిగిపోతాయంచారు. కాల్పక్షమంలో అక్కడ వజ్రాలు దొరకడం తగ్గిపోయింది. దక్కిణాది ప్రాంతాల్లో వజ్రాలు దొరుకుతున్నట్లు తెలుసుకుని జర్జున్ దక్కిణాది వైపు వెళ్లడం మొదలు పెట్టారు.

కాల్యూన్సోవ్
పోల్చుకుంటే
దక్కిణాదిలో గనుల
సుంచి వజ్రాలను
వెలికి తీయడం
ఊజీ అని
దక్కిణాదికి పలన
వెళ్లడం
ప్రారంభించారు.
పండిచ్చిది

పందల యాభై నాటికి ఎప్పుడు మంది కాల్యూన్సోవ్ సగరాన్ని ఖాళీ చేసేసారు. ఆప్చటి వరకు ఎంతో సందడిగా, వెలుగులు విరజిమ్మిన సగరంలో చీకట్లు కమ్ముకున్నాయి. ప్రజలంతా వలన వెళ్లిపోవడంతో మళ్లీ ఎదారిగా మారిపోయింది కాల్యూన్సోవ్. జనుక తుఫాన్లు, విపరీతమైన గాలులకు అక్కడి భవనాలు జనుకలో కూరుకపోయాయి. ఎక్కడ చూసినా జనుక దిబ్బలు కనిపిస్తున్నాయి. శిథిమైపోయిన ఈ సగరం సాహస యాత్రికులకు జప్పాయి ప్రాంతంగా మారిపోయింది.

మీ రచనల్లో ఈ మొయిల్ చిరునామాకు పంపగలరు.

sunmagvaartha@gmail.com

ఫాటోలు చూస్తుంటే కాపీ రుచి
చూడాలనిపించేలా ఉన్నాయి కాపీ మెపిట్!
నిజమే సుమా! సాందా సీదగా వుంటే ఏం
బాగుంటుంది అనుకున్నారో ఏమో! కాపీ
మెపిట్ను జంతువులు, వాహనాల వైవిధ్యంగా
తయారు చేసి తమ ప్రత్యేకతను చాటుకున్నారు.

‘సంఘీ’ భావం

రాజ్యమేలుతున్న కల్తి కల్లు

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం కల్తి రాజ్యమేలతోంది. గతంలో కేవలం కల్లు గీత కాల్చేకుల చేతుల్లో ఉన్న కల్లు అమ్మాలు ప్రస్తుతం మాఫీయా ఆఫీసర్లలోకి వెళ్లిపోయింది. అప్పటి నుంచి కల్తి కల్లు విచ్చులవిడిగా సరఫరా అవుతోంది. ప్రాణాంతకమైన, హానికరమైన రసాయనాలు ఉపయోగించడం ద్వారా కృతిమ పద్ధతిలో కల్లు తయారు చేస్తున్నారు. వాస్తవానికి తాటి, ఈత చెట్లు కలిగి ఉన్న స్పాసైటీలు మాత్రమే తమ సభ్యుల ద్వారా కల్లును విక్రయించాల్సి ఉంటుంది. అయితే అందుకు భిన్నంగా ప్రోదరాబాద్ నగరంలో ఎక్కడా తాటి, ఈత చెట్లు లేకపోయినా లక్ష లీటర్లకు పైగా కల్లును విక్రయిస్తున్నారు. కల్లు కాంపొండ్లలో పూర్తి కల్లు అమ్మాలు జోరుగా సాగుతున్నాయి. గతంలో పది లీటర్ల కల్లుకు వంద లీటర్ల నీటిని, కొంత రసాయనాన్ని కలిపి నాసిరకం కల్లు తయారు చేసేవారు. ప్రస్తుతం అసలు కల్లు లేకుండా నగరంలోని కల్లు కాంపొండ్లలో కల్తి కల్లు విక్రయాలు కొనసాగున్నారు. వైఎస్ రాజశేఖర్ రండ్రి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో నగరంలోని కల్లు దుకాణాలకు నంబందించి నర్సేసు నిర్మించారు. నగరానికి సుమారు 50 నుంచి 60 కిలోమీటర్ల దూరం పరప తాటి, ఈత చెట్లు లేవని, కేవలం కల్తి కల్లు మాత్రమే ఇక్కడ విక్రయిస్తున్నారని, దీనివల్ల వినియోగదారులు అనేక రుగ్మితలతో బాధపడటమే కాకుండా ప్రాణాలు కోల్పొతున్నారని నివేదికల్లో అధికారులు, నిపుణులు స్పృష్టం చేశారు. దీనితో నగరంలోని అన్ని కల్లు కాంపొండ్లను మాసివేయడం జరిగింది. అయితే 2014లో తీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత కల్లు గీత కాల్చేకులు చేసిన విషిష్ట మేరకు తిరిగి కల్లు కాంపొండ్లను తెరిచారు. కల్లు కాంపొండ్ నిర్వహణ వల్ల ఇటు ప్రభుత్వానికి కాకుండా కొందరు ఎక్కుజ్, పోలీసు అధికారులకు ఆర్డిక వెనులుచాటు కలగడంతో లెక్కకు మించి కల్లు కాంపొండకు అనుమతి ఇచ్చారు. కల్తి కల్లులో కుంకుడు కాయ రసంతో పాటు అనేక రసాయనాలు కలుపుతారు. ముఖ్యంగా క్లోరెల్ ప్రోడెట్, డైజోమ్, ఆల్ఫాజోలం వంటి రసాయనాలు ఎక్కువగా కలుపుతారు. దీనివల్ల ఒక బాటిల్ కల్లు సేవిస్తే చాలు ఎక్కువ నిపా ఎక్కుతుంది. దీనితో ఒకటి రెండు సార్లు తాగినవారు ఈ మేరకు మత్తు ఉంటే సేవించడానికి

ఆస్త్రి చూపిసౌరు. ఈ రసాయనాలు కడుపులో మంట, పేగులలో రుగ్మితలకు దారిటీస్తుంది. మూలపిండాలు దెబ్బతింటాయి. ముఖ్యంగా లివర్ డ్యూమెంజీ చేస్తుంది. అదేవిధంగా కంటిమాపు కూడా మందగిస్తుంది. క్రమం తప్పకుండా అతిగా ఈ కల్తి కల్లు సేవిస్తే ప్రాణాలు కూడా కోల్పోతారు. కూకటపల్లిలో మూడు కల్లు కాంపొండల్లో కల్లు సేవించిన 60 మంది వరకు అనుపత్రిలో చేరారు. తొమ్మిది మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ముఖ్యంగా ఆల్ఫాజోలం వాడకం అధికం కావడంతో డిప్రోఫ్స్, కేంద్ర నాడీ మండలం దెబ్బతింటుంది. 2004 నుంచి 2014 వరకు మూలపడిన కల్లు కాంపొండ్లు తిరిగి 2014 నుంచి ఇప్పటి వరకు నిరవధికంగా కొనసాగుతున్నాయి. కర్రాటుక రాష్ట్రంలో కల్లు విక్రయాలు నిలిపివేసినప్పుడు గీత కాల్చిక సంఘాలు న్యాయస్థానాన్ని ఆశయించారు. ఆక్కడ కూడా వారికి ప్రతికూలంగా తీర్చు వచ్చింది.

సుప్రీంకోర్పు సైతం కల్లు విక్రయాలు హక్కు కాదని, దీనివల్ల కొన్ని ఆర్గ్యూ సమస్యలు ఉన్నాయని తీర్చులో పేరొనడం జరిగింది. కల్లు సిపేధం వల్ల ఉపాధి కోల్పోతున్నామని బాధపడుతున్న గీత కాల్చిక కల్లుకు ప్రభుత్వం ప్రత్యుహ్యాలు మార్గాలు చూపించాల్సి న అవసరం ఉంది. ఒకప్పుడు గుడుంబా ప్రోదరాబాద్లో అతిపెద్ద వ్యాపారంగా కొనసాగింది. ప్రభుత్వం ఉక్కపాండం పూర్తిగా నిర్మాలించగలిగింది. అయితే మరోపక్క కల్తి కల్లు విక్రయాలకు తరలేపింది.

స్వచ్ఛమైన కల్లు తక్కువ మోతారులో తీసుకోవడం కొంతవరకు ఆర్గ్యూనికి మంచిదే. అయితే ఆ సాకుతో కల్తి కల్లును విక్రయించండం సరికాదు. ప్రభుత్వమే నీరా కేఫ్లు తెరవడం, ప్రపంచ అందాల పోటీల సమయంలో సుందరమయిలో నీరా సేవించేలా చేసి విస్తు ప్రవారం చేయడం వల్ల ప్రజలను కల్లు సేవించడానికి ప్రోత్సహించే విధంగా వ్యవహరిస్తోంది. ఇలాంటి విధానాలు సమాజంలో తప్పుడు పోడలకు అవకాశం ఇస్తాయి. ముఖ్యంగా కల్తి కల్లు విక్రయించే వారిపై కరిన చర్యలు తీసుకోవాలిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా ఇక్కణే ప్రభుత్వం ఈ విషయంపై దృష్టి సారించి కల్లును నగరంలో విక్రయించుకుండా

నివారించడం
మంచిది.

- డాక్టర్ గిరీష్ కుమార్ సంఘీ

రోగుకరమైన ఆవిరంలో పండ్లు ముఖ్యమైనవి.

ఇవి ప్రత్యుత్తిలో వివిధ రుచులతో చెట్లు నుంచి వచ్చే తినే పదార్థాలు. ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ పుష్పుల ఫలటీకరణం, పరిపక్వత ఫలితంగా ఒక పండు ఏర్పడుతుంది.

పండు అనేది పుస్పించే మొక్క కండగల భాగం. పండు నిర్మాణ శాస్త్రాన్ని అంగుంలో 'ప్రాట్' అనాటమీ' అంటారు. పండు ఉద్దేశం ఆధిపృథ్వి సమయంలో విత్తనాల్ని రక్షించడం. అవి తరచుగా వివిధ రంగుల్లో, అహోదకరమైన వాసన కలిగి పుంటాయి. ఇవి రకరకాల పైజులలో, ఆక్రూతిలో ఉంటాయి. ఇవి సహజసిద్ధమైన శాశవరం. పురాతన కాలం నుంచి పండు వాడకం రాయియగం నుంచి ఉంది. పండు అనేది లాటిన్ పదం. ప్రాక్స్ నుండి వచ్చింది. దీని అర్థం ఆస్యాదించడం. ఇవి పుస్పించే మొక్కలలో

విత్తనాన్ని కలిగి పుండు నిర్మాణం. పీటినే పండు లేదా ఫలాలు అని అంటారు.

పండు నిర్మాణం: ప్రతి

పండులో 2-3 పొరలుంటాయి.

1) ఎల్పోకార్పు అంటే పండు పైమాన్చి ఏర్పరిచే బయబీ పొర. 2) మీసోకార్పు.. అంటే కండగల జ్యూస్ పొర. 3) ఎండోకార్పు అంటే లోపల విత్తనం ఉండే పొర. కొన్ని వాణిజ్య ఫలాల్లో విత్తన రహితమైన పండు ఉన్నాయి. అవి అరటి, పైనాపిల్ మొదలైనవి.

పండు రకాలు

పండు రకాలు అనేవి అభిపృథ్వి చెందిన అండాశయాల సంఖ్య, వాటి నిర్మాణంలో పాల్గొన్న పుష్పుల సంఖ్యని బట్టి రెండు రకాలు.

1) అప్పత ఫలాలు: ఫలదీకరణం వల్ల అండాశయంతో పాటు మరి ఏ ఇతర పుష్పులాగం అయినా ఫలంగా పెరిగే దాన్ని అప్పత ఫలం అంటారు. ఉదా: ఆపిల్, జీడిమామిడి, ప్రైజెర్లీ.

2) నిజ ఫలాలు: ఫలదీకరణం చెందిన అండాశయం నుంచి ఏర్పడే ఫలాల్ని 'సరళ ఫలం' అంటారు. ఉదా: ఆపిల్, పీచెన్, చెర్రీలు. ఫలకవచ స్వభావాన్ని బట్టి ఇవి రెండు రకాలు.

1) కండగల ఫలాలు: ఫలకవచం పక్క స్థితిలో గుజ్జుగాగానీ, రసయుతంగా గానీ తయారవుతుంది. ఎ) మృదుఫలం (షైల్రి): ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ విత్తనాలుండే ఒక కండగల ఫలం. ఉదా: ప్రైజెర్లీ, టమోటో, అరటి. బి) పొమో: దీనినే ఆక్రీసరీ ప్రాట్ అంటారు. కండ కలిగిన పుష్పానం చేత ఆవరించబడి

ఉంటుంది. ఉదా: ఆపిల్, వాటర్ ఆపిల్, బెరి, రోజ్ ఫిష్టులు. సి) పెపో: బాహ్య ఫలకవచం మెత్తగా ఉండి అనేక విత్తనాలు కలిగి ఉంటుంది. ఉదా: దోస, సుమ్మడి, బీన్స్, పుచ్చకాయ. ది) పొస్ప్రోదేయం: ఇది కండ గల ఫలం. దీనిలో అంతః ఫల కవచం అనేక గదులుగా విభజించబడి ఉంటుంది. ఉదా: నిమ్మజాపి పండ్లు. ఇ) పెంక గల ఫలం(ప్రాప్): ఎండోకార్పు గట్టిగా, మెసోకార్పు కండతో ఉంటుంది. ఉదా: నారింజ, ద్రాక్ష మామిడి, కొబ్బరి.

2) పుష్ప ఫలాలు(క్రై ప్రాట్): పెరికార్పు మెత్తం పారిపుత సమయంలో పొడిగా మారుతుంది. ఉదా: నేరేడు, చెరి, ఆలివ్ మొదలైనవి.

ఎ) అమెన్: ఒకే అండాశయం నుండి అభిపృథ్వి చెందుతుంది.

ఉదా: ప్రైజెర్లీ, సన్ఫ్లపర్ సిడ్స్. భి) కార్బోప్రైస్: ఇది పొడిగా ఉండే ఒకే పండు.

ఉదా: తృణ ధాన్యాలు, మొక్కుజోన్సు, వరి, బాల్స్

మొదలైనవి. సి) లెగ్యూమ్స్: పొడవూగా, వల్పూ ఉండే క్రై ప్రాట్. ఉదా: పీన్, పీసట్, చింతకాయ. ది) నట్స్:

సింగిల్ విత్తనగా ఉండేది. ఉదా: జీడిపుపు, బాదం. భి) సంకలిత ఫలాలు: చిరుఫలాలన్నీ ఒకే పుష్పపృథ్వంతం మీద గుమిగుడి ఒక సంకలిత ఫలం ఏర్పడుతుంది. ఉదా: సీతాఫలం, కోరిండకాయ, భ్లాక్ బెర్రీ. సి) సంయుక్త ఫలాలు: అన్ని పుష్పుల నుంచి ఏర్పడే ఫలాలన్నీ కలిసిపోయి పక్క దశలో ఒకే ఫలంగా మారుతాయి. ఉదా: పైనాపిల్, ఫిగ్, ముబ్బరి. ఎ) సౌరోసిన్: ఇది కండి పుష్ప విన్యాసం నుంచి ఏర్పడుతుంది. ఉదా: వనసప, మల్పీ, అనాస మొదలైనవి.

బి) స్కోన్స్: పుష్ప విన్యాస వృంతం కండ కలిగి ఒక ఫలంగా కనపడుతుంది. ఉదా: పైకెన్ జాతులు. ఇందులో పోవక విలమలు పుష్పలంగా ఉంటాయి. పండ్లలో 3-18 శాతం వరకు మగ్గెల్లు, సిట్రిఎస్, మాలిక్ టార్పుల్క్ ఆసింగ్ వంటి ఆగ్గానిక్ ఆసింగ్ ఉంటాయి.

ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు

శక్తి కోసం సహజ చక్కెరల్చి అందించి మొత్తం ఆరోగ్యాన్ని మరుగుపర్చడంలో సహాయపడుతుంది. ఇది ప్రాదేశింగ్‌గా ఉండి తక్కువ కేలరీలు కలిగి వుంటాయి. ఎలక్ట్రిక్‌లైట్ ఇంబాలెన్స్ లేకుండా చేస్తాయి. అధిక పైలర్ కంపెంట్, విటమిన్ సి స్టోయిల్చి బట్టి శరీరంలో పోవాల శాపణ ఉంటుంది. కడుపులోని ఆసిడెని తట్టేకరింపడం ద్వారా కడుపులోనే, ఎనిడింగ్ తగ్గుతుంది. చర్చుంలో కొల్లాజెన్ ధాతువుల్లి పెంచి మెరుగైన వర్ష సౌందర్యానికి ఉపయోగపడతాయి. పండ్లు డీటాస్టిగ్ గా పని చేసి శరీరంలోని ఛ్రి రాడికల్స్‌ని తొలిగిస్తాయి. గబ్బాప్రెట్ మైక్రోఫ్ట్ కి మంచిది. అరటి పండ్లలోని పొంచాపియం గుండి ఆరోగ్యానికి, రక్తపోటుకి మంచిది. బ్యాట్పెర్స్, స్ట్రాపెల్లు, ఆపిల్స్, పీచ వంటి అనేక పండ్లు దీర్ఘాయుమ్మని ప్రసాదిస్తాయి. ఇవి రుచికరమైన పోవక ఆహాలే గాకుండా ప్రకృతి ఇచ్చిన హైటీ స్టోన్స్ గా ఉపయోగపడతాయి. పండ్లు నుండి తీసిన పండ్లరసం పోస్టియంగా తాగుతారు. ఉదా: నిమ్మ, ఆపెల్, డ్రాఫ్టురసం. శరీరానికి అపసరమైన ఘైబుల్, విటమిన్స్, ఖనిజాలు పూర్తిగా అందుతాయి. పండ్లని పులియబెట్టడం వల్ల ఆల్ఫాల్ విస్తీర్ణ, బ్రూండి తయారు చేస్తారు. ఆపరంలో భాగంగా పండ్లని తీసుకోవడంవల్ల సూలకాయిలు బట్టు తగ్గుతారు. చాలా పండ్లు సహజ రంగుల్ని అందిస్తాయి. దీనివల్ల విటమిన్ ఎ,డి లభ్యమై శరీర కాంతిని కలిగిస్తాయి. ఆలివ్ పండ్ల నుండి ఆలివ్సున్నానె, కొబ్బరి, వేరుశనగ నుండి నూనెల్ని తయారు చేస్తారు. లోగసిలోధక శక్తిని పెంచే తెల్ల రక్తకణాల ఉత్పత్తికి ఉపయోగపడడం వల్ల బాట్సీరియా, క్లైరెస్ ఇస్పెక్షన్స్ రాకుండా చాలా పరకు అరికట్టబడతాయి. ఆపెల్ నుండి వెనిగెని తయారు చేస్తారు. కొస్టి మసాలా దినుసులుగా

ఫలాల(గసగసాలు) నుండి నల్లమందు, మార్పిన్ తయారు చేస్తారు. ఆయా సీజసల్ల దొరికే సీజసల్ పండ్లన్ని తినడం వల్ల ఇస్పెక్షన్స్ రాకుండా ఉంటాయి. పిల్లల నుండి పెద్దల వరకు తినడగిన, తక్కువ ధరకు, అండరికి అంబుటులో దొరికే పండ్లు. ఇవి సులభంగా జీర్జమై, కడువు నిండుగా ఉన్నట్లుంటుంది.

జీర్జెక్స సమస్యలు(అజీర్టి, మలబద్ధకం, విరేచనాలు రాకుండా ఉంటాయి. దయాజెటీక్ రిస్న్ తగ్గుతుంది. రకపోటు, కోలప్రాల్ స్టోయిల్చి నియంత్రిస్తాయి. అకాల వార్డ్రక్యం రాకుండా అరికడతాయి. ఒత్తిది, డిప్పెప్ప్, అందోళన వంటి మాససక సమస్యల్ని రాకుండా చేస్తాయి. ప్రూటీరియనిజిం అంటే ప్రధానంగా పండ్లు, గింజలు, దీన్నే ఫలహర అపోరం అంటారు. ఇది బి12, కాలియుం, జింక్, ఒమోగ్3, ప్రాటీస్టిన్ ని తగ్గిచడం వల్ల పోవాహార లోపాన్ని అరికట్టబడ్చు. ఇవి సహజంగా పండ్ రక్తి మెర్కుల సమేకణాలు. ఇది శరీరంలోని ఆస్ట్రీకరణ జీడిని తగ్గిస్తాండి. జీప్టెరియని పెంచుతుంది. శరీరానికి కావలసిన అంటే ఆశీ డెంట్స్ ని అందించడం వల్ల ఇస్పెక్షన్ వ్యాధులు (ప్రోస్టేట్, లంగ్, కోలోరెక్టల్) రాకుండా అరికట్టబడతాయి. ఇవి తష్టణ శక్తినిస్తాయి. ఉదా: అరటి, అవకాశ్, బ్రీన్స్, ఆపెల్, స్ట్రాపెల్, ఆరెంజెన్, దార్క్ బెర్నీస్లు.

నిమ్మ వంటి సిట్రస్ పండ్లు తాజాపండ్లు రక్తవ్ధికి ఉపయోగపడతాయి. మనమల ఎత్తు, బయపు, పయస్సు, ఫిజిక్ ఆశీవిటీ, అనారోగ్య పరస్థితులు, సీజసల్ ఇస్పెక్షన్స్ బట్టి పండ్ల ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు మారుతాయి. ఈ ప్రయోజనాలు ఒకలిలో ఉన్నట్లు మరొకరిలో ఉండవు.

సైడ్ ఎఫ్టైస్: ఎక్కువ కాలం పండ్లు ప్రాపణితే స్ఫూల పోవకాల అసమతుల్యత ఏర్పడుతుంది. 10 శాతం మందిలో సిట్రస్ పండ్ల వల్ల ఎల్ఫీ వస్తుంది. చల్కిలాలంలో ఫైనాపిల్ వల్ల ఎల్ఫీ, జలుబు, దగ్గ పస్తాయి. పండ్లలో ఉండే ఘైబుల్ వల్ల ఇరిటబుల్ బోవెల్ సిండ్రోమ్, క్రోన్స్ డిసెజెస్ ఉన్నప్పుడు, పేగుహూత ఉన్నప్పుడు అజీర్టం, మలబద్ధకం, గ్యాస్ ట్రబుల్, విరేచనాలు ఎక్కువపుతాయి. అంతేగాకుండా పండ్లని ఎక్కువగా తింటే గ్యాస్ ట్రబుల్, పొట్ ఉబ్బరం, ఎనిడిటీ, విరేచనాలు, ఆకలిలో హెచ్చుతుగ్గల లాంటి సైడ్ ఎఫ్టైస్ కలుగుతాయి.

ఉపయోగపడతాయి. ఉదా: బెర్రీ మృదుఫలాలు. నల్ల మందు

పండ్లోని సహజ
చక్కరలైన ప్రత్యోజ్జ్వ వల్ల
కొండరిలో పడక ప్రత్యోజ్జ్వ
మాల్ అజీజ్రంభిఖ్యరం,
కదుపుసోప్పి), వికారం,
గ్యాన్, విరేచనాలు)
అధిక షైబ్రన్ వల్ల
జీర్జోశ సమస్యలు,
మగల్ లెవట్ వల్ల
రక్తంలో జ్ల్యడ్ మగర్జ్,
రక్తపోటు ఎక్కువవుతుంది.
సూలకాయం
ఎక్కువవుతుంది.
మాత్రమించాల్ రాళ్లు, గేం వ్యాధి
ఎక్కువవుతుంది.

పండ్లు ఒక్కటే తిని బతకలేం. దీనివల్ల రక్తపోసత,
అలసట, కాల్చియం, విటమిన్ల లోపం వల్ల రోగనిలోధక
వ్యవస్థ సరిగా పనిచేయకపోవడం వల్ల ఆస్టియో ఫోరోన్సన్,
విటమిన్ల లోపం ఏర్పడుతుంది. సిట్రస్ పండ్ల వల్ల
దంతాల ఎనామిల్ దెబ్బ తింటుంది. సెన్జి టీవ్
దంతాలేర్పడం వల్ల వేడి, చల్లడనాస్సి భరింపవేరు.
మామిడి, అరబీ, క్రాక్ వల్ల అధిక కేలరీలు పెరిగి బరువు
పెరుగుతారు. జామపండ్లు ఎక్కువగా తింటే చల్లని
స్వభావం వల్ల జలబు, దగ్గర, ఘ్రూ, మలబర్డకం, జ్యూలులు
వస్తాయి. ఆరెంజెన్, నారింజ, షైనాపిల్ చల్కిలాంలో
కీఫ్సోప్పులున్నవారు తింటే ఎక్కువవుతాయి.

సీజన్ల్ పండ్లు

ఆయా సీజన్ల్ దొరికే పండ్లు ప్రతిరోజు 2-3 రకాల
రంగుల పండ్లని తీసుకోవడం ఆరోగ్యరీత్యా మంచిది. రోజూ
రెండు కుప్పుల పండ్లు ఆహారంలో భాగంగా తీసుకోవాలి.
పండ్ల రసాల కన్నా తాజా పండ్లనే తీసుకోవడం చాలా
మంచిది. వీటిని అల్యాహరంగా, స్పాక్స్ గా, భోజనానికి
ముందు, భోజనం తర్వాత అగంట నుండి గంటకు
తీసుకోవాలి.

చేర్లీన్ షైనాపిల్ని కాటేజ్ చీజ్తో కలిపి తీసుకోవాలి.
ముక్కలు చేసిన అరటిపండ్లు, ఎండుద్రాళ్లు వేరి, వీచెన్సని
తృణధాన్యాలు, ఓటోమీల్తో కలిపి తీసుకోవాలి.
ఉపవాసాలు చేసేయప్పు పండ్లలోని ఎంష్టోమ్లు
కాలేయంపై ఉత్తేజంగా, బలమైన ప్రభావాన్ని
కలిగి వుంటాయి. కాబట్టి ఎక్కువ రోజులు
ఉపవాసాలుండకూడదు. 2.2-3.5 శాతం
మాత్రమే పండ్లని ఆహారంలో భాగంగా
తీసుకుంటే- 37 శాతం మంది మాత్రమే
తక్కువగా తీసుకుంటారు. ఇది మనిషి వయస్సు,
ఎత్తు, బరువు, ఫిజికల్ ఆఫీనిటీ, సీజన్ల్
ఇస్ట్రేక్షన్స్ ని బట్టి మారుతుంది.

పండ్లని కట్ చేసి వాటిని ట్రైచ్లో
ఉంచకూడదు. దీనివల్ల రుచి, పోవకాలు
తగ్గుతాయి. రాత్రిపూట, నిద్ర పోయేమందు

పండ్లు, పండ్ల రసాలు
తీసుకోరాదు. పాలు, పండ్లు
కలిపి తినరాదు. పండ్లు
తీసుకో నీటిన్ పండ్లు
తినరాదు. తింటే ఆసిడ్
రిప్లైస్, గుండెలో మంట
వస్తుంది. భాళీ కదుపుతో
ప్రోబిల్లు, బ్లాబిల్నే,
రాసెపెరీన్ మితంగా
తీసుకోవాలి.

ప్రాట్ డైట్

ఆహారం సరిగా తీసుకోకుండా పండ్లు

ఎక్కువగా తీనిదాన్ని ప్రాట్ డైట్ అంటారు.

దీనివల్ల శరీరంలో ఎల్లెట్లైన్ ఇంబాలెన్స్, ఖనిజాల
లోపం, కష్ట తిరగడం, తల్లోప్పి, అలసట, కండరాల
తిమ్మిర్లు, హైబోడ్సైమియా, రక్తపోసత, బరువు తగ్గడం,
జట్టు రాలడం, చర్చ సమస్యలు, తక్కువ ఎముకల
సాండ్రత ఉండడం, జ్ఞావకశ్కి తగ్గడం, బలహీనత,
అందోళన, నిరాశ, ఎదుగుదల లోపం, ఎముకలు
బోలువారడం, పోవకాహార లోపం, రోగనిలోధక శక్తి
తగ్గడం, ప్రాటీన్, బ్యేగా3, బి కాలీయం, పరన్
పోపుకాలు అందవు. ఇది దయాబెటీన్, పీసింటిఎన్
ఉన్నవారికి మంచిది కాదు. పాంక్రీయాజ్జ్, కిప్పీ
డిజిర్టర్స్ తో భాగపడేవారు, వాపులున్నవారు తినరాదు.
కాబట్టి ప్రాట్ డైట్ 1-2 రోజులు మాత్రమే తీసుకోవాలి.

ప్రాటోయినిజిం అంటే ప్రధానంగా పండ్లు, గింజలు
మాత్రమే తినడం. దీన్నే ఫలపోర ఆహారం అంటారు. ఇది
బి12, కాలీయం, పరన్, జింక, ప్రాటీన్, బ్యేగా 3ని
తగినచడం వల్ల పోవకాహార లోపాన్ని తగినచడమ్మ. వీరు
మొక్క నుండి సహజంగా పండ్లే వాటిని మాత్రమే
తింటారు. వీటిలో పండ్లు, కాయలు, విత్తూలు కూడా
తింటాయి. ఇవి పోవకాహారమైనవి. ఇవి కొన్ని విటమిన్లు,
ఖనిజాలు, షైబ్రన్ ఉన్న ఐటీత మొక్కల సమ్ముఖనాలు.
ఎక్కువగా పండ్లరసాలు తీసుకోవడం వల్ల విరేచనాలు,
మెటబాలిక్ సింప్రోమ్, దంతక్షుయం ఏర్పడుతుంది.

దీర్ఘకాలిక శాశ్వత ఫలితాల్ని ఇచ్చే పండు-ప్రత్యేకతలు

టైయోన్ రికవరీ ప్రూట్స్: ప్రోబెట్రీ, కిచి, టమోటో, జామ, నారింజ, సిట్రస్ పండు; గాడ్ ప్రూట్స్: ఖర్జురం; హార్టీ పవర్ ప్రూట్స్: అక్రెచిప్రి; డాఫ్ట్ ప్రూట్స్: ఉసిరి; రాయల్ ఫలం: స్టార్ గూస్ప్రైట్. పండు పితామహుడు-బొప్పొయి: రాణీపండు: మాంగోస్టిన్ శ్లైపంతమైన దీటాస్ట్. పండు: నిమ్మ, సిట్రస్ పండు; ఫల శైఫథం: ఉసిరి;

రక్తాన్ని పునరుద్ధరించే పండు:

ఆప్షికాల్స్, ఆప్సిల్స్, నల్ల ద్రాక్ష దానిమ్మ, పుష్టి, అరటి మొదలైనవి; ఉండియాలో ఖాదైన పండు: అల్ఫోన్సో మామిడి, కార్బీరీ ఆపిల్; అధిక ప్రాటీస్ ఇచ్చే పండు: ఆపిల్; అవకాడో, బెర్రీలు, చెర్రీన్, అత్తి, జామ, ద్రాక్ష కిచి, నారింజ; రిలాక్స్ డ్యూట్స్: బుల్బాజీల్స్, ప్రోబెట్రీన్, ఆపిల్, నిమ్మ, నారింజ; అధిక షైఫథర్ పండు: రాస్పూట్రైన్, మామిడి, జామ, ఖర్జురం; అధిక విటమిన్ సి ఉన్న నారింజ; ఉన్పూగా ఉండే పండు: కొబ్బరి, ఆపిల్, నారింజ, శారీర మొదలైనవి; విలాసవంతమైన పండు: యుబారిలీంగ్ మెలోన్; నిద్ర పట్టే పండు: ఆప్సిల్, ద్రాక్ష, అరటి; వేసవిలో తిసాల్చిన పండు: భూక్ బెర్రీన్, భూ చెర్రీన్, నిమ్మ, జాక్; తక్క శక్కినిచ్చే పండు: అరటి, అవకాడో, గోటీ, బెర్రీన్, ఆపిల్, ప్రోబెట్రీన్ దార్క్ బెర్రీసలు, ఆరెంజెన్.

మానవ శరీరంలోని అయివాలతో పోలిక ఉండే పండు: మానవ శరీరాన్ని అరావై శాతం పోలి వుండే పండు: అరటి ఇది సెరటోనినిగా మారి సంతోషపొన్నిస్తుంది. కండరాలు: అరటి; అవకాడో-గూళశయం; అల్లు-కడుపు; నిమ్మ, నారింజ, ద్రాక్ష: రామ్యు, కేస్చర్ ర్స్; కిట్టీటీన్స్-కిట్టీ; పుట్టగొపుగులు-చెబి; ఆలిం-అలండాశయాలు; ఉల్లి-కట్టు; చిలగడ దుంపలు-పొంకియస్సె; వాల్నట్స్-మెదడు. ఇది 30ికి పైగా విధి న్యూరాన్ ట్రాన్స్ మీటర్లల అభివృద్ధి దోహదపడుతుంది.

విధి వ్యాధులకు ఉపయోగపడే పండు

ఆప్సిల్-గుండె వ్యాధులు, కేస్చర్ ర్స్, ప్రోక్, కరోనరి ఆర్టరీ వ్యాధులు; ద్రాక్ష, భూ చెర్రీన్, దానిమ్మ, ఆపిల్; అవకాడో-కొల్పస్టార్; ఫిగ్రీ-అధిక ఆప్సిలెంట్స్ ఉండి కణాల్లో ఆస్ట్రిడేటీవ్ ప్రోట్న్ తగ్గిస్తుంది. ద్రాక్ష-కేస్చర్ ర్స్; ఆరెంజెన్: న్యూరాల్ ట్యూవ్ డిఫ్సెప్ట్స్ ని గర్వస్తు శిశువుల్లో ఎర్పడకుండా భోలేట్ నయం చేస్తుంది; బొప్పొయి: పొట్టాషియం, మెగ్నిషియం, పొలేట్, విటమిన్ సి, జీస్ట్రీకియి, ఇన్ఫ్లూమేటరీ మార్పులు రాకుండా చేస్తుంది. రాస్సెబెట్రీన్: శైబర్ బరువు తగ్గించడంలో, గుండె జబ్బులున్న దయుబెట్రీన్ లో ఉపయోగపడుతుంది;

ప్రోబెట్రీన్: విటమిన్స్, ఎలాంజిక ఆస్ట్రిడ్జీ వెంటుకలు రాలకుండా, కేస్ సౌందర్యాన్ని పెంపించించడానికి ఉపయోగపడతాయి.

నిమ్మ: ఆజీరీ, మలబద్దకం, గ్యాస్ ట్రిబుల్, వికారం; ద్రాక్ష, కిచి, సిట్రస్, విస్త్రా-షెప్పెక్స్ట్స్ రాకుండా నిలోధించే తెల్ల రక్త కణాల పెంపుదలి తోడ్డుతాయి. ద్రాక్ష, ఆరెంజెన్, నిమ్మ, బీచెన్: ఇమూన్యానిటీ నారింజ,

బెలిపెమ్ప్రైన్, జామ, కివి ప్రోబెట్రీ, టమాటు- టైయోన్ పెట్ర్, బెర్రీలు, నారింజలు, అవకాడో, ప్రైటీలు, కాలీఫ్లవర్, పొట్టాట్, నట్స్, గుర్దు, సీపుడ్, టెప్పెన్, మామిడి, బొప్పొయి, టమాటు, ఆరెంజెన్, అపికాల్స్, వీచెన్-పుండు, ఆపరేషన్ గాయాలు, రోగి రికవరీ కావడానికి ఉపయోగపడతాయి.

ప్రోబెట్రీలు, భూక్ బెర్రీలు-బాణి పెయిన్స్; సిట్రస్, ఆరెంజెన్, నిమ్మ, ద్రాక్ష బెర్రీలు-జబ్బు పడినప్పుడు, జ్యూరాలు, షెప్పెక్స్ట్స్ నుండి కోలుకోవడానికి ఉపయోగం. కివి, చెర్రీన్, జామ, క్యార్పట్స్-గాయాలు మానడానికి; ఆరెంజెన్, నిమ్మ, ద్రాక్ష, దానిమ్మ-రక్తం పట్టడానికి; అవకాడో-విటమిన్ రస్: బొప్పొయి, ఆరెంజెన్-కేస్పుర్లు; బెర్రీన్, సిట్రస్, ఆపిల్స్, అవకాడో, ద్రాక్ష, బొప్పొయి, పుండుకాయాలు-లివర్ అరోగ్యానికి;

బుల్బాబెర్రీన్, ఎర ద్రాక్ష ఆలివ్, ఆపిల్, పియాన్-క్రానిక్ కిట్టీ డిసెషన్స్; సిట్రస్, అవకాడో, ఆపిల్, బెర్రీన్, ప్రోబెట్రీన్-మగర్, కిలెప్పెల్ తగ్గుకుండి; సిట్రస్, నిమ్మ, ఆరెంజెన్, పైనాపిల్-పర్పు వ్యాధులు; పైనాపిల్, బొప్పొయి, రేగు, ఖర్జురం, అత్తి, దానిమ్మ-కీట్లోప్పులు, కీట్ వాపులు; భూ చెర్రీసలు, ప్రోబెట్రీలు, నారింజ-పెయిన్ కిల్లర్, బాడీ పెయిన్స్ నివారణకు ఉపయోగపడతాయి; ఆపిల్, బేరి, భూబెర్రీన్: నీరసం, అలసట తగ్గిస్తాయి.

పుండుకాయ, దానిమ్మ, టమాటు,

సిట్రస్, బెర్రీన్-రక్తపుసరణ.

మామిడి-గుండె, కంటి, కిట్టీ అరోగ్యానికి మంచిది.

గోటీబెర్రీలు, అత్తి,

ఎందుద్రాక్ష అపికాట్లు- చలువ చేసే ద్రై ప్రూట్స్.

ఆపిల్స్, అరటి, పుండు,

నారింజ, అవకాడో- క్రీయాటిన్ తక్కువగా ఉండే పండు.

ద్రాక్ష, నారింజ,

పైనాపిల్, ప్రోబెట్రీ, యూరిక్

ఆస్ట్రిడ్జీ నివారణ పండు.

రంగుల ఆహారం పండ్లు

1) ఎరువు పండ్లు: ఎరు ద్రాక్ష, ప్రోబెరీ, చెరీస్, ముచ్చుకాయ, టమాటు, రాస్పుర్పీన్, దానిమ్ము, ఎరువు ఆపీల్. వీటిలోని అంటి ఆస్ట్రీడెంట్స్ వల్ల గుండె, లంగ్స్, కళ్లు, జీర్జువుప్పకి మంచిది.

2) పసుపు పండ్లు: పసుపు ఆపీల్, అపీకాట్స్, నారింజ, ద్రాక్ష, పీచెన్, మామిడి, బొప్పొయి, బేరి, పైనాపిల్, మొక్కజోన్స్, నిమ్మ, అరబి. వీటిలో విటమిన్ సి, కోలోబీనాయిడ్స్ ఉండి ఇమ్మూనిటీకి, చర్చువ్యాధులకి, రక్తపురణికి మంచిది.

3)

ఆకుపచ్చ: అంటి ఆస్ట్రీడెంట్స్, ఫోలెట్స్ పరన్ విటమిన్స్ వల్ల ఇవి గుండె, రక్తం, ఎముకల ఆరోగ్యానికి మంచిది.

హార్ట్స్ట్రోఫ్: ఇంబాల్స్స్ ని సమతల్యం చేస్తాయి.

తక్కువ కొలెస్ట్రాల్కి మంచిది. ఉడా: ఆపీల్, కీవి, ద్రాక్ష, నిమ్మ, అవకాశ్, బ్రోలీ, కీర, పాలకూర.

4) నీలం/క్షీడా: వీటిలోని అంధోస్టైన్ కారణంగా కంటి, నరాలు మొదట ఆరోగ్యానికి, లోగ్ నిలోఫర స్క్రీటి, వీటికి మంచిది. ఉడా: భూక్ బెర్నీన్, బ్లూ బెర్నీన్, రేగు, ఎండుద్రాక్ష, అత్తి, నల్ల ద్రాక్ష-ఇవి జ్ఞాపకశక్తి, బలమైన ఎముకల ఆరోగ్యానికి మంచిది.

5) ఆరెంజ్ పండ్లు: వీటిలో విటమిన్ సి, బీటాకోరోబిన్ ఉండడం వల్ల రక్తపురణణ సాఫీగా జరిగి గుండెజబ్బులు, స్టోన్స్ రాపు. జట్టు, చర్చు, కండరాల ఆరోగ్యానికి, అంటి ఇన్స్ప్లోమేషన్కి మంచిది. ఉడా: గుమ్మడికాయ, కమలా పండ్లు, క్యారెట్స్, మామిడి, పీచెన్, నారింజ. 6) తెలువు రంగు పండ్లు: అంటి ఆస్ట్రీడెంట్స్, అంటి ఇన్స్ప్లోమేటరీ కారణాల వల్ల ఇది గుండెజబ్బులు, కోలన్ కేస్పుర్స్, కటుపు, ప్రొస్టో కేస్పుర్స్ కి మంచిది. ఉడా: అరబి, తెల్లని పీచెన్, బేరి, తెల్ల ద్రాక్ష. 7) ప్రోట్స్ రంగు పండ్లు: ఖర్బూరం, కొబ్బరి, కీవి, జబ్బాబ్ డెంట్స్, అత్తి, మేడి, మల్బురీ, ఎండుద్రాక్ష, సపోటా, శాంటాలోసా ప్పమ్మ, లాంగ్ సాట, సలాక్, దానిమ్మ, చింతపండు, చెప్పుబ్బు, వాల్సన్ట్, ఎరు అరబి, పియర్, దోసాకాయ. ఇవి జ్ఞారం, జలుబు, ఇమ్మూనిటీకి, కీళ్ల నొప్పులకి, కేస్పుర్స్ కి, అల్సుర్స్ కి మంచిది.

జాగ్రత్తలు

ఒక్క పండు ఒక్కోసారి తినడం ఎల్లవ్యుడూ మంచిది. ఎందుకంటే ఏ పండు ప్రత్యేకత దానిదే. అన్ని పండ్లను కలపడం వల్ల జీర్జుకియలో లోపాలేర్పుడతాయి. ఒక్క పండులో ఒక్కు విధమైన పోపకాలుంటే, మరింస్నింటిలో పోపకాల కంటే రుచి ఎక్కువగా ఉంటుంది.

భోజనం చేసిన వెంటనే పండ్లని తినరాదు. వీటిలోని

ఎంజెమ్స్ విచ్చిన్సుమై ఆహారంతో పాటు కలిసిపోయి పొట్లో సమస్యల్ని కలిగిస్తాయి. పండ్లు త్యరగా జీర్జుమపుతాయి. వీటిని ఇతర పదార్థాలతో తీంటే జీర్జుకియ నెమ్ముదిస్తుంది. వీటిని విడిగా తీసుకోవాలి. లేకపోతే పోపకాల శోషణ కష్టమవుతుంది. ఇది జీర్జురసాల్స్ కలిసి పులిసిపోతాయి. రాత్రిపూట నిదుకు 2-3 గుంటల ముందు నుంచి పండ్లు తినరాదు. రాత్రిపూట తీంటే అధిక పోపకాల పైబర్, చక్కెరల వల్ల రక్త సరఫరాలో మార్పులు ఏర్పడతాయి. ఎసిడిటీ, ఆసిడ్ రిప్లైన్ వల్ల నిదాబంగం ఏర్పడుతుంది. వీటిని పొట్టనిండా తినరాదు.

కొస్టిపోతీని తోర్పుతో తినడం వల్ల స్ఫూలకాయం, కేస్పుర్లు తగ్గుతాయి. ఉడా: ఆపీల్, ద్రాక్ష, రేగు. పండ్లు తిన్న తర్వాత నీళ్లు తాగారాదు.

పండ్లలోని అధిక నీటి శాతం వల్ల పిపోచ్ స్టోయిల్లో మార్పు వచ్చి విరేచనాలు, చిగుళ్ల సమస్యలు, ఎల్లోలు, కలరా వ్యాధులు వస్తాయి. ఉడా: పుచ్చకాయ, నారింజ, కీర, దోస, ప్రోబెరీ.

పండ్ల రసాలు తీసుకోవడం కంటే పండ్లు తీసుకోవడమే ఉత్తమం. పండ్లు తిన్న తర్వాత నోరు బాగా పుచ్చిలించాలి. నీటి పరిపుత్రత పాటించకపోతే దంతక్కుయం, పంటే ఎనాపిల్ పొర దెబ్బుతింటుంది. పండ్లు పై రసాయనాలుండటం వల్ల శుభ్రంగా కడిగి తీసుకోవాలి. ఎనిడిటీ వున్సువారు భాళీ కడుపుతో సిట్రస్ నిమ్మించి పండ్లు తినకూడదు, జెప్పెక్సన్ వచ్చే అవకాశం ఉంది.

బొప్పొయితో కలిపి సిట్రస్ పండ్లు తినకూడదు. భాళీ కడుపుతో అరటి తినాలి. అరటిలో నిమ్మ, నారింజ, నడ్రాక్ష, సిట్రస్ పండ్లు తీసుకుంచే అజీర్జం, ఎసిడిటీ సమస్య వస్తుంది. గ్రీఫెలు అరటిపండు ఎక్కువగా తినకూడదు. యూర్కో ఆసిడ్ ఎక్కువగా వున్సువాళ్లు ఆపీల్, బేరి, మామిడి, అత్తి, పుచ్చకాయ, ఎండిన పండ్లు తీసుకోకూడదు. బయటి నుండి వచ్చినపుడు శరీరం వెప్పుగా ఉంటుంది. అదువుల్ల వెంటనే పండ్లని తినరాదు. తీంటే జీర్జుకియపై శరీర వేడిని ప్రభావితం చేయడం వల్ల వాంతులు, నీళ్ల విరేచనాలు వస్తాయి. ఉడా: పుచ్చకాయ, బత్తాయ, మామిడి. వీటిని అరగండ నుండి తినడమే మంచిది. పండ్లు తినడం వెంటనే దాహం వేస్తుంది. కానీ వెంటనే నీళ్లు తాగకూడదు. నీళ్లు తాగితే చిగుళ్ల వాపులు, ఎనిడిటీ, కడుపునోపి మొదలైన సమస్యలు వస్తాయి. పండ్లని టీ/కాఫీలో పాటు తినకూడదు. దీనివల్ల చర్చ, ఎల్లోలు, జీర్జుకోశ సమస్యలేర్పడతాయి. పండ్లని కట్ చేసి ప్రీజర్లో ఉండడం వల్ల వాటిలోని పోపకాలు పోతాయి. కాబట్టి పండ్లను కోసిన వెంటనే తినాలి.

పండ్లు తినడం కూడా ఒక ఆప్.

పెళ్లివారి ఇల్లు
సందడిగా ఉంది.
తోరణాలు,
శూలమాలలు, చుట్టూ
అరబీ పిలకలు,

కొబ్బరాకులతో పెళ్లివందిరి శోభాయమానంగా వుంది.
మంత్రాలు, మంగళ వాయిదాలు హారుతో, అందరూ
అక్కతలు చల్లతుంటే పెళ్లికూతురు మనస్సి మెడలో
మంగళసూత్రం కట్టాడు కౌశిక్. తన ప్రేమించిన
అమ్మాయి, తన అర్థాగిగా రావడంతో కౌశిక్ అనందానికి
అవధులు లేవు. అతని మనసు అనంద వరవశ్వంతో
తేలియాడింది. పెళ్లికొచ్చిన బంధువులు, స్నేహితులు
అభినందిస్తుంటే, సంతోషంతో కౌశిక్ కట్టు చెమ్మగిల్లాయి.
కొన్ని క్షణాలపాటు కట్టు మూసుకని ఇన్నాక్కు తను కన్న
బంగారు కలలు నిజమైనందుకు ఇష్టధైవాన్ని మనసారా
సృంచుకున్నాడు.

మఖుతెరలు

.....
ఎండేశ్వర శ్రీతం మనస్సిని
మొదచిసారిగా చూసాడు

కౌశిక్, తొలి
సూర్యకిరణంలాటి చిరునవ్వు,
వానలో తడిసి ఉధయాన
విష్ణుకున్న పుష్పాలాంటి
కట్టుతో ఎప్పుడూ లేడి పిల్లలూ
హుపారుగా గంతులు వేస్తూ
చూడముచ్చుట గోలిపేది.
అనందంతో సెలయేరులా
తుల్లిపడుతూ కసిపించేది.

ఆమోలో అమ్ముతుపైన అందం ఉంది, ఆకర్షణ ఉంది,
అంతకు మించి అఱువు ఉంది. నెమ్ముదిగా, స్థిమితంగా
మాట్లాడేది. ఆమె కట్టులో ఎప్పుడూ వినయం, విచేకం
తెజికిసలాదుతూ ఉండేవి. మనస్సి అందానికి ముగ్గుడైన
కౌశిక్ ఆమెకు దగ్గరపుతూ, భవిష్యత్తును ఎంతో
మధురంగా, మనోహరంగా ఊహించుకున్నాడు. ఆమెకు
కూడా కౌశిక్ అంటే ఇష్టం కలగడంతో, వారి ప్రేమ మొగ్గ
తెడిగి చిగురించింది.

ఎప్పురూ ప్రేమించేనంతగా కౌశిక్ మనస్సిని
ప్రేమించాడు. చెట్టులో, పుట్టులో, రాయిలో మనస్సి
రూపాన్ని చూసుకున్నాడు. కౌశిక్ సముక్కం, ఆశ
ఫలించింది. మనస్సి మనసు కరిగింది. అతని స్వచ్ఛమైన
ప్రేమకి దూరంగా ఉండలేకపోయింది. ప్రేమ, ప్రేమని
గెల్చుకోగలిగింది. ఇద్దరి మధ్య పటిష్ఠమైన బంధం
ఏర్పడింది. వీరి ప్రేమకు ఇరు పర్మాల పెద్దలు అంగీకారం
తెలవడంతో కౌశిక్, మనస్సీలు ప్రేమకు పట్టాభిప్రాపికం
జరిగింది.

.....
సాయంత్రం నుండి ఆకాశమంతా మేఘావృత్తమై వుంది.
కనుచూపు మేరలో ఆకాశం కసిపించడం లేదు. మేఘాలు
దూడి పింజల్లా వాయి వేగానికి పరుగులు పెదుతున్నాయి.
సన్మా పడటం మొదలైన పరం కుండపోతగా మారింది.
రాత్రి పది గంటలయింది. శోభనపు గదిలోకి ప్రవేశించాడు
కౌశిక్. మనస్సిని అలంకరించి గదిలోకి పంపి తలపులు

మూశారు
మత్తుయిలువులు.
బయట ఆకాశాన్ని చీల్చుకుంటూ
మెరుపులు స్వేచ్ఛ విషారం చేస్తున్నాయి.
ఉరుములు ఉప్పేత్తూగా విజ్ఞాంశిస్తున్నాయి.

ఉరుములు, మెరుపులతో పరిసరాలు మరించట బీభత్స ఇగా
మారాయి. ఇంతలో ఇంట్లో నుంచి అరుపులు, కేకలు
పెద్దగా వినిపించాయి. అన్నముయ్య ప్రాజెక్టు గేట్లు
తెగిపోవడంతో ఒక్కసారిగా వరద వచ్చి ఊరుపైన వడింది.
ఊరంతా ఒక్కసారిగా మనిగిపోయింది. ఇంట్లోవారి
అరుపులకు తలుపు తీశాడు కౌశిక్. అంతే! ఒక్కసారిగా
వరదసీరు తోసుకొచ్చి గదిని నింపేసింది. ఇంట్లోవాళ్లు
కనిపించలేదు. వాళ్ల కోసం చూస్తుండగానే, మనస్సిని
సీళలో మనిగిపోయింది. ఒక్కసారిగా పెద్ద ప్రవాహం
రావడంతో కౌశిక్ కూడా వరదలో కొట్టుకపోయాడు. కొడి
దూరంలో తాటిచెట్టు అతనికి ఆస్రాగా దొరించింది.
శక్తినంతా కూడచేసుకోని తాటిచెట్టు ఎక్కుగలిగాడు.

రాత్రంతా ఆ చెట్టును
అంటుకుని గడిపాడు.
మరుసంచి రోజు మధ్యాహ్నం
సీటిమట్టం తగ్గింది. కౌశిక్
తాటిచెట్టు దిగి చూస్తే,
ఊరంతా నామరూపాలు
లేకుండా పోయింది. వరద
విలయతాండవం చేసి
మనుమల ప్రాణాలకు,
అస్తులకు, పంట
భూములకు అనూహ్యమైన
నష్టాన్ని మిగిల్చిపోయింది.

.....
తను ఎంతో ఇష్టుపడి ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకున్న
మనస్సిని దూరం కావడం జీర్ణించుకోలేకపోయాడు కౌశిక్.
గుండెల్లో అగ్నిపర్వతాలు బడ్డలై పొగలు, సెగలు
కక్కిసట్లుయింది. భాధతో మెలికలు తిరుగుతున్న
ఆలోచనలు అతన్ని వెంటాడుతున్నాయి. అంతా శూన్యంగా
గోపరిస్తోంది. ఆమె రూపం గుర్తుకొచ్చి నిద్రకు
దూరమయ్యాడు. భార్య జ్ఞాపకాన్ని మరచిపోలేక అలా
శూన్యంలోకి చూస్తూ కూర్చున్న కౌశిక్ ముందు ఒకరోజు
అకస్మాత్తుగా ప్రత్యక్షమైంది మనస్సిని. మనస్సిని చూసిన
కౌశిక్ ఒక్కసారిగా ప్రార్క్ తిన్నవాడిలా అదిరిపడ్డాడు. ఆమె
చనిపోయిందని అంత్యిల్యిలు కూడా నిర్వహించారు.
ఇష్టు మనస్సిని సాజీవంగా రావడంతో గ్రామంలోనివారు
అశ్వరూపోయారు. వరద సీటిలో కొట్టుకప్పి, నది ఒడ్డున
స్వపు తప్పి వదివున్న ఈ అమ్మాయిని మా గ్రామ
ప్రజలు కావాడారని, గ్రామ సర్గంవ్యాపి ఆమెను తన
కన్నబీడుగా చేరదిశారని, ఆమె చెప్పిన వివరాలు ప్రకారం
మీ దగ్గరకు తీసుకొచ్చానని జరిగినదంతా వివరించాడు
అమెను తీసుకొచ్చిన వ్యక్తి. వరదలో తప్పిపోయిన మనస్సి
తిరిగి తన చెంతకు చేరడంతో కౌశిక్ మనసు ఆనంద
పారవశ్వంలో మనిగిపోయింది. అప్పటివరకు అతన్ని
చుట్టోసిన మబ్బు తెరలు

- కాయల నాగీంద్ర

అందనివాడైనా
వందమామ అందరివాచే.
అష్టతైన ముచ్చతైన

వాసతోచీ

సంబరం

ఆది
కురిసినప్పుడే
కదా

పలకంపులు

మెరిసినప్పుడే కదా
ముబ్బుల్లోని మెరుపులు
కళల్లోకి వచ్చేది.
నీ కళల్లో ఏడు రంగులు
పూయాలంటే నువ్వు ఆశ పడ్డప్పుడు
కాదు
వాన చినుకులు కిరణాలలో తడిసి

వానవిల్లయి విరిసినప్పుడే
కదా
ఓన్ని అందాలు ఆసందాలు
మన చేతిలో ఉండవ
అవి అందినప్పుడే
అస్యాదించాలి.
ఇవి అప్పుడ్పుడు మన
జీవితాలను

పరామర్మించడానికి మస్తుంటాయి
బండ బారిన బతుకులలో
పచ్చడనాలను నింపి
వెళ్లాయి
మూగాసోయిన
రాగాలను
పలకరింపవేస్తాయి

బతుకు మీద ఆశను
కల్పించి వెళ్లాయి.
ఎంతైనా ప్రకృతి అమ్మే కదా
తల్లిగా తన పని తాను
చేస్తుండన్నమాట...
అంతేగా!

- కె.రహీంధ్రబాబు

నాలో మెదిలే ఊహాలు
నీలో కదిలే జ్ఞాపకాలు
నీ కోసం ఎద్దురు చూపులు
నా కోసం భివిష్యత్తుపై
అశలు
నాలోని
సంశోషం
నీ
కళల్లో
వెలుగు
నాలోని
బాధ
నీ కళల్లో
చీకటి
నేనందించే

మ్యా న్యూ స్ట్రోస్టం

సహకారం
నీవందించే ముకారం
నా కళల్లో ప్రేమ
నీ గుండెల్లో విశ్వాసం
నీతో గడపడానికి నేను
చేసే ప్రయత్నాలు
నాతో కలిసి బతకడానికి
నీవు చేసిన ప్రమాణాలు
నేను నీకు దాశోహం
నవ్వే నాకు సర్పస్థం.

- చల్లూ రమేష్ కుమార్

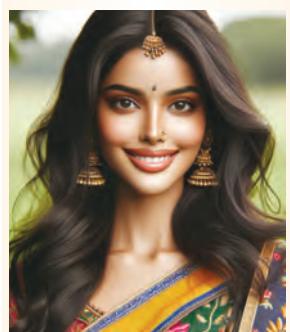
లోక్కు తలుపులు

నన్న నేను కోల్పోయేలా
నిన్ను నాలో నింపుకున్నాను.
తిరిగి నన్ను నాలో వోంపుండామంటే
కళీ ప్రేమతో స్నేహసు అపహరించావు.
మానని గాయమేదో
నా కాలాన్ని కుదిస్తేనంటూ

మృత్యువు నా దేహపు
తలుపులు
గట్టిగానే తడుతోంది.
నీ తలంపులే నా దేహపు
లోహపు తలుపులు
రక్తం కవచమని
ఆ మృత్యువుకి
తెలియదు కాబోలు.

- పద్మజా రామకృష్ణ. పి

ఖీ కోం క్రొడ్సో

ఒకటే అలచుడి

అలసిన సాయంత్రాలు
సేదీరుతున్న వేళ
మంచు వెన్నెల కురిసి
చల్లని గాలుల్ని
ఊపుతున్నవేళ
నాతో కాసిపు ఇలానే
మాటల్లాడుతూ వుండు

అలా నా కళల్లోకి
ప్రవర్హిస్తూ వుండు.

సమయాలది ఏముందిలే
మనసు కాసింత ఊసులతో
కుదురుపడ్డప్పుడు
ఈ కళాల్ని ఇలానే
పదిలపరచుకొంటాను.
నీతో మాటల్లాడుతుంటే రేగే
అలజడిని ఆస్యాదిస్తాను.
గుప్పెల్లో కాసిన్ని
చిరు నవ్వుల్ని వొంపెయి.

అవి మల్లెల్లే వికిసుంటాయ్.
అలా కదిలే మేఘాల్ని చూడు
మనల్ని బంధి చేసినట్టు లేదూ...!

నా కలల ప్రపంచంలో

అలజడి రేపి
ఎలా నిర్మ పోతావ్..!
నీ పరిమళాల స్పర్శ లేకుండా
ఎలా జీవించమంటావ్.
నువ్వు.. నేను వేరు కాదు.
జప్పుడు
నువ్వు నేను ఒక్కతైన దృశ్యంగా
ఒకటే అలజడి....!

- గవిధి శ్రీనివాస్

సంధ్యాషమయం.. చీకటి పదుతున్న వేళ, చుట్టూ మిఱుకు మంటా కనుపిందు చేసే మిఱగురుల వెలగులు మన బాల్యపు జ్ఞాపకాల్లో ఒక మదురానుభూతి. మనలో చాలా మందికి ఈ అనుభూతి అనుభవమే.

మిఱగురులు కేవలం కీటకాలు కావు, అవి ప్రకృతి మాయాజాలానికి సజీవ ప్రతీకలు. ఆ ఎరువు వచ్చని, వసుపువచ్చని మొరువులు మన మనుషుల్లో ఆనందాన్ని ఆశ్చర్యాన్ని నిమిషించి. రాత్రిపూట ఆకాశం కింద ఒక చిన్న నక్కత్తాల సమూహాన్ని చూసిన అనుభూతిని కలిగించేవి. ఆ వెలగుల వెంట పరుగులు తీయడం, వాటిని పట్టుకుని చిన్న గాజు సీసాలలో బంధించి, ఆ మాయాజాలాన్ని దగ్గరగా ఆస్యాదించడం చాలామందికి తీపి జ్ఞాపకంగా ఉండవచ్చు. అయితే, ఈ మాయాజాలం ఇప్పుడు మనకుబారుతోంది. మిఱగురులు చూసే చివరి తరం మనమే అంటున్నారు శాస్త్రవేత్తలు. మన తరువాతి తరానికి మిఱగురు పురుగులు చూడలేరేనే వాస్తవం ఎంత మందికి తెలుసు? కానీ

మనం

ఆలోచించడగా
అంశం. కానీంత
పర్యావరణ
స్నేహాతో

అందోళన చెందాల్చిన విషయం. మన బాల్యంలో చూసినచ్చి మిఱగురులు ఇప్పుడు కనుపించడం లేదనే వాస్తవాన్ని శాస్త్రవేత్తలు ధృవీకరిస్తున్నారు.

ప్రపంచవ్యాపంగా మిఱగురుల సంఖ్య అందోళనకరంగా తగ్గుతోందని పొచ్చరిస్తున్నారు. వివిధ భౌగోళిక ప్రాంతాల నిష్పణలు నిర్వహించిన అధ్యయనాలు కూడా ఈ తగ్గడలను నిర్మారిస్తున్నాయి. నివాస స్థలాల నష్టం, కాంతి కాలుఘం, పురుగుమందుల వాడకం వంటి వాటిని ప్రధాన కారణాలుగా పేర్కొంటున్నారు. ఈ తగ్గడల కేవలం ఒక జాతి కీటకాలకు సంబంధించినది కాదు, ఇది మనం ఎదర్కొంటున్న విస్తర్ణ పర్యావరణ సవాల్కు ఒక హృదయ విదారకమైన సూచిక అని అర్థం చేసుకోవాలి. అసలు మిఱగురుల సంఖ్య ఎందుకు తగ్గుతోంది?, పర్యావరణ వ్యవస్థలో వాటి ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?, ఈ వెలగులను భింబించుతు తరాలకు అందించడానికి మనం ఏమి చేయగలమా?

మిఱగురుల ప్రాముఖ్యత: పర్యావరణ సమతుల్యతకు సూచికలు

మిఱగురులు రాత్రిపూట మెరిసే కేవలం అందమైన కీటకాలు మాత్రమే కాదు. అవి పర్యావరణ వ్యవస్థలో కీటక్కున 'పరభక్కులాగా'గా పనిచేస్తాయి. వాటి లార్యా దశలో, అవి నత్తలు, స్కోల్సు, వానపాములు వంటి అనేక హోనికరమైన కీటకాలను తీంటాయి, తద్వారా పర్యావరణ సమతుల్యతను కాపాడతాయి. ఈ కీటకాలు స్థానిక ఆహార వలయాలలో ముఖ్యమైన పరభక్కులాగా మాత్రమే కాదు ఇతర జంతువులకు ఆహారంగా కూడా ఉపయోగపడతాయి. మిఱగురుల సంఖ్య తగ్గితే, అది పర్యావరణ సమతుల్య తన దెబ్బతిస్తున్నది, తద్వారా పర్యావరణ వ్యవస్థలో అసమతుల్యత ఏర్పడుతుంది. ఉదా: ఆసియాలోని కొన్ని

ప్రాంతాలలో, ముఖ్యంగా పరి పంటలకు తీవ్ర సష్టుం కలిగించే 'ఆపిల్ సతలను' నియంత్రించడానికి మిఱగురుల లార్యాలను ఒక సహజ జీవ నియంత్రణ కారకాలుగా

ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇది

ఆహార భ్రద్రతకు కూడా తోడ్పడుతుంది. కొన్ని జాతులు అవాంధిత భూ నస్తులను

నియంత్రించడానికి జీవ

నియంత్రణ కారకాలుగా ఉపయోగించబడ్డాయి. ఈ సామర్ష్యం మిఱగురుల ఆర్థిక, వ్యవసాయ ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తుంది. మిఱగురులు పర్యావరణ మార్పులకు అత్యంత సున్నితంగా ఉంటాయి. కాంతి కాలుఘ్యం, నివాస స్థలాల నాశం వంటి చిన్న మార్పులు కూడా వాటిపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి. అందుకే, అవి పర్యావరణ వ్యవస్థ ఆర్గానికి సూచించే 'బయో ఇండికేటర్లు'గా పనిచేస్తాయి. వాటి సంఖ్య తగ్గితే, అది మన పర్యావరణంలో ఏదో తప్పు జరుగుతోందని పొచ్చరికగా పరిగటించవచ్చు. ఇది ఆహార భ్రద్రత, మానవ ఆగోర్యం, జీవ తెచ్చివ్యాపై తీవ్ర పరిణామాలను కలిగిస్తున్ది. మిఱగురులు వంటి అత్యంత దృశ్యమానమైన, సాంస్కృతికంగా ముఖ్యమైన కీటకం సంఖ్య తగ్గుతోంటే, అది తక్కువగా కనిపించినా, కానీ ముఖ్యమైన కీటకాల జనాభా (పరాగ సంపర్కాలు, విచ్చిన్హకారులు) కూడా ప్రమాదంలో ఉన్నారుని సూచిస్తుంది. ఈ జాతులు ఆకశేరుకాల సంరక్షణకు ఒక ప్రముఖ జాతిగా పనిచేస్తాయి. ఈ కీటకాలు తమలోని లూసిపెరిన అనే పదార్థం లూసిఫేర్స్ అనే ఎంజ్మెం, ఎటిపీ, ఆక్సిజన్స్ ఆక్సికరణ చర్య ద్వారా ఆక్సిలూసిఫెర్నగా మార్పుతుంది. ఈ ఆక్సిలూసిఫెర్నీ సుందరమైన వెలగులను వెడజల్లుతాయి. అయితే మిఱగురుల అద్భుతమైన వెలగు ప్రరూపాలను ప్రపంచవ్యాపంగా సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉన్నాయి. అవి పర్యాటక ఆర్కాడలుగా కూడా నిలుస్తున్నాయి. ప్రత్యేకించి కొన్ని ప్రాంతాలలో ఎకో టూరిజం అభివృద్ధికి దోహదపడుతున్నాయి. ఈ కీటకాలు మానవ కొవధం, సాంకేతికత, సంస్కృతిలో కూడా ముఖ్యమైన పొత్తులను వెలగులు మాత్రమే కొన్ని స్థాయిలలు వెర్పుతుంది. ఈ ఆసియాలోని కొన్ని

వెలుగులు ఆరిపోవదానికి ప్రధాన కారణాలు
మిషనురులు సంఖ్య తగ్గడలకు అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. ఇపీ తరమగా ఒకడానికోకబి సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. వాటి ప్రభావాలను తీవ్రతరం చేస్తాయి. ఈ కారణాలు మానవ కార్బోకలాపాల సంకీర్ణ పరస్పర చర్యల నుండి ఉన్నవిస్తాయి.

నివాస స్థలాల విభజనం: మిషనురులు సౌధారణంగా చిత్తది నేలలు, చిత్తది అటవీ ప్రాంతాలు, తడి అటవీ ప్రాంతాలలో జీవిస్తాయి. ఈ ప్రాంతాలు వాటి లార్యాకు అవసరమైన పరిస్థితులను అందిస్తాయి. ఇది తమ జీవితంలో ఎక్కువ భాగం నేలలో/తకు రాళ్చిన చెట్ల కింద గడుపుతాయి. పట్టణికరణ, వ్యవసాయ విశ్వరణ, అటవీ నిర్మాలన వంటి మానవ కార్బోకలాపాలు ఈ కీలకమైన నివాస స్థలాలను నాశరం చేసి, వాటిని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా విడగొడుతున్నాయి. ఉదా: బెఫానీ బీవ్ స్టేర్ జ్యే వంటి జాతులు ఇసుక దిబ్బుల మధ్య ఉన్న మంచినీటి చిత్తది నేలలపై మాత్రమే ఆధారపడతాయి. గత 50 సంవత్సరాలలో తీరప్రాంత అభివృద్ధి కారణంగా ఈ నివాస స్థలాలు గణనీయంగా తగ్గాయి, ఇది వాటికి తీవ్ర ముప్పుగా మారింది.

కాంతి కాలుఘ్యం: వీధి దీపాలు, బీల్ బోర్డులు, దూమ్ ట్రైట్లు, ఇంక వెలుగులు మిషనురుల సంభోగ సంకేతాలకు తీవ్ర అంతరాయం కలిగిస్తాయి. చాలా మిషనురుల జాతులు తమ జితను ఆకర్షించానికి, కనుగొనడానికి ప్రశ్నలక్షమైన వెలుగు సంకేతాలపై ఆధారపడతాయి. అధిక కాంతి ఈ సంకేతాలను అడ్డుకుంటుంది. తద్వారా వాటి మునరుత్పత్తిని ప్రభావితం చేస్తుంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో, కాంతి కాలుఘ్యం నివాస స్థలాల నష్టం కంటే కూడా వేగంగా పెరుగుతున్న ముప్పుగా మారింది. ఒక అధ్యయనం ప్రకారం, కాంతి కాలుఘ్యం మిషనురుల సంఖ్యను 70 శాతం వరకు తగ్గించగలదు. ఇది మిషనురులకు వినాశకరమైన ముప్పుగా పరిగణించబడుతుంది.

పురుగుమందుల వాడకం: వ్యవసాయంలో, తోటలలో, దోషల నియంత్రణకు ఉపయోగించే రసాయన పురుగుమందులు మిషనురులకు, వాటి లార్యాలకు, వాటి ఆపోర వనరులకు (సత్తలు, స్లగ్లు, ఎసపాములు) తీవ్ర హాని కలిగిస్తాయి. ముఖ్యంగా బ్రాడ్సెస్క్రమ్ లాన్ రసాయనాలు, నియోనికోటీనాయడ్ పురుగుమందులు అత్యంత ప్రమాదకరమైనవి. నియోనికోటీనాయడ్ మిషనురుల జీవాభాను 90 శాతం వరకు తగ్గించగలవని 2019లో ఒక అధ్యయనం పేర్లోంది. ఈ రసాయనాలు కీటకాల నాడీ వ్యవస్థక అంతరాయం కలిగిస్తాయి. వాటి ప్రవర్తనలో గందరగీళం, పక్కవాతం, చివరకు మరణానికి దారితీస్తాయి. ఈ పురుగు మందులు తక్కువ మోతాయల కూడా, అవి మునరుత్పత్తి, ఆపోర సేకరణ, లోగనిరోధక ప్రతిస్పందనలను దెబ్బతిస్తాయి.

వాతావరణ మార్పులు: వాతావరణ మార్పులు నివసించే ప్రాంతాలలో ఉపోగ్రహిత, తేమ శాతాలను మారుస్తాయి. ఇది మిషనురుల జీవిత చ్ఛాలను, ముఖ్యంగా వాటి సంభోగ కాలాలను ప్రభావితం చేస్తుంది. అధిక ఉపోగ్రహితలు, వర్షాతం నమూనాలలో మార్పులు సంభోగ సమయాన్ని తప్పుగా మార్చావున్న, ఇది విజయవంతమైన పునరుత్పత్తిని తగ్గిస్తుంది. కరువులు, నముదు మట్టు పెరుగుదల కూడా వాటి నివాస స్థలాలను ప్రభావితం చేస్తాయి. అదవి మంటల తీవ్రత పోనిఃపుస్యం పెరగడం కూడా మిషనురుల నివాస స్థలాలకు ముప్పుగా మారింది.

ఇతర కారణాలు: పై ప్రధాన కారణాలలో పాటు, సీటి నాయత తగ్గడం, విదేశీ జాతుల ప్రవేశం (ఉదా: ఎరబి ప్రైర్ ర్యాంటీ) వంటివి మిషనురుల సంఖ్య తగ్గడలకు దోహరపడతాయి. ఈ ముప్పులు విభిన్నంగా ఉన్నప్పబోకీ, అపి తరమగా పరస్పరం ప్రభావితం చేసుకుంటాయి. ఉదా: పట్టణికరణ నివాస స్థలాల నష్టానికి దారితీస్తుంది. తరమగా కాంతి కాలుఘ్యాన్ని పెంచుతుంది. వాతావరణ మార్పులు కరువుల ద్వారా చిత్తది నేలలు ఎండుబడటం వంటివి నివాస స్థలాల నష్టాన్ని తీవ్రతరం చేస్తాయి.

తద్వారా జాతులను ఇతర ఒత్తిళ్ల హని కలిగిస్తాయి. ఈ కారణాల మధ్య ఉన్న సంకీర్ణమైన సంబంధం, మిషనురుల సంఖ్య తగ్గడల ఒకే ఒక కారణం వల్ల కాదని, మానవ కార్బోకలాపాల సంకీర్ణ పరస్పర చర్య మల్ల అని స్పష్టం చేస్తుంది. అందువల్ల, సంరక్షణకు సముద్ర విధానం అవసరం. అంటే ఒకేసారి అనేక నమస్యలను పరిషురించాలి.

మిషనురులను

కాపాడాలంపే..

మిషనురుల సంఖ్య తగ్గడల పెద్ద సమస్యగా అనిపించవస్తుంది, ప్రతి ఒక్కరి చిన్న ప్రయుత్తం కూడా పెద్ద మార్పును తీసుకుస్తుంది. మన దైనందిన జీవితంలో మనం తీసుకోగల కొన్ని సౌధారణ చర్యలు మిషనురులను కాపాడటానికి గణనీయంగా సహయపడుతుంది.

నివాస స్థలాల పునరుద్ధరణ, సంరక్షణ: మన ఇళ్ల వెనుక భాగాలలో, తోటలలో కొంత భాగాన్ని సహజంగా పెరగడానికి అనుమతించడం ద్వారా మిషనురులకు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని స్పష్టించవచ్చు. శీతాకాలంలో మిషనురుల లార్యా ఆపు రాళ్చిన చెట్ల ఆకులలో నివిస్తాయి కాబట్టి, వాటిని తోలగించకుండా ఉంచడం చాలా మంచు. ఇది లార్యాకు ఆర్థయం, ఆపోరాన్ని అందిస్తుంది. తద్వారా అలోగ్రోకరమైన మిషనురుల తరాన్ని నిర్మారిస్తుంది. స్టోనిక మొక్కలును నాటడం, వివిధ ఎత్తులలో పునరుద్ధరించడం కూడా మిషనురులను పరిషురించాలి.

కాంతి కాలుష్యాన్ని తగ్గించడం: రాత్రిపూట అనవసరమైన బయట లైట్లను ఆపివేయడం, ముఖ్యంగా వేసవి కాలంలో మిఱగురులు సంభోగ సంశోధనకు అంతరాయం కలుగుతుంది. మిఱగురులు చీకటిపై ఆధారపడి తమ సంభోగ గ్రీయులను నిర్వహిస్తాయి కాబట్టి, కృతిమ కాంతి వాటిని అడ్డుకుంటుంది. మోహన్ సెన్జార్ లైట్లను ఉపయోగించడం లేదా టైమర్ ను అమల్చర్ దం ద్వారా అవసరం లేనపుడు లైట్లు ఆపివేయబడతాయి. లైట్లు వెలగు క్రిందికి చూపే ఫిక్చర్ ను ఉపయోగించడం, వెలగు రంగును మార్చడం (హార్ట్ ఎల్స్, అంబర్ లేదా రెడ్ ఎల్సిడి లైట్టు) మిఱగురులకు తక్కువ అంతరాయం కలిగిస్తాయి.

పురుగుమందుల వాడకం తగ్గించడం: తోటలలో, వ్యవసాయ భూములలో పురుగుమందుల వాడకాన్ని నివారించడం/సింద్రీయ తెగులు నియంత్రణ వడ్డతులను ఎంచుకోవడం వల్ల మిఱగురులకు, వాటి అహర వనరులకు రక్షణ కల్పిస్తుంది.

అందరి కృతి అవసరం: మిఱగురుల ప్రాముఖ్యత గురించి ఇతరులకు తెలియజేయడం, కుటుంబ సభ్యులతో కంపనీలకు పంచుకోవడం చాలా ముఖ్యం. వ్యక్తులు తమ దైనందిన జీవితంలో నులభంగా అమలు చేయగల చర్యలను అందించడం ద్వారా, వాటికి స్పృష్టమైన మార్పును తీసుకురాగలరని భావించాలి. లైట్లను ఆపివేయడం, ఆకులను రేక్ చేయకుండా ఉండటం వంటి చిర్చు చిన్న చర్యలు, సేరూప్య అందోళన నుండి ఆచరణాత్మక నిమగ్నతకు మారుతాయి.

భారతదేశంలో సంరక్షణ ప్రయత్నాలు: ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిఱగురుల సంఖ్య తగ్గుతున్నప్పటికీ, భారతదేశంలో వాటి సంఖ్య తగ్గడలపై సమగ్ర వరిశోధనలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. అయితే, మహర్షాప్రాప్తిలోనీ పైన్స్ గంగా వస్యప్రాపి సంరక్షణలయం వంటి కొన్ని ప్రాంతాలలో మిఱగురుల సంఖ్య స్థిరంగా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఇది ఆశాజనక సంచేతం. ఈ ప్రాంతంలో తక్కువ కాంతి కాలుప్యం, సహజ నివాస స్థలాల సంరక్షణ, పర్యావరణ స్థానిక కమ్యూనిటీల భాగస్సామ్యం మిఱగురుల సమృద్ధికి దోహదపడతన్నాయి. ఇది మిఱగురులను జీవ సూచికలుగా పరిశోధించడానికి ఒక ఆదర్శవంతమైన వాతావరణాన్ని అందిస్తుంది. అమెరికా, జపాన్లో విజయవంతమైన హోర శాస్త్ర ప్రాంకెష్టలను భారతదేశంలోను అమలు చేయవచ్చు.

తమికణాడులోని అన్నామలై ట్రిగర్ రింజ్స్ లో మిఱగురుల సమకాలీన వెలగు ప్రదర్శనలు అధ్యాత్మమైనవి. అయితే, ఇక్కడ కూడా సహాయ ఉన్నాయి. వాతావరణ మార్పులు, ముఖ్యంగా భారీ, దీర్ఘకాల పర్యాయాలు/కరువులు, మిఱగురుల సమూహాల సంభోగ ప్రవర్తనక ఆటింకం కలిగిస్తాయి. పర్యాటకం, రోడ్స్, నీటి వనరులు వంటి అలివ్యాధి ప్రాజెక్టుల కేసం భూమి వినియోగంలో మార్పులు కూడా మిఱగురుల జనాభాకు

ముప్పుగా మారాయి. రక్షిత అటవీ ప్రాంతాల గుండా నడవడం, డైవింగ్ చేయడం ఆడ మిఱగురులను చంపగలదు. లార్య్ నివసించే నేలను కుదించగలదు. మహారాష్ట్రలో నిర్వహించిన అద్యయనాలు, సేంద్రీయ వ్యవసాయ ప్రాంతాలు, అటవీ అంచుల వద్ద మిఱగురుల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండని సూచిస్తున్నాయి. పెద్ద సౌండ్ స్పిస్మెంల్ కూడిస ఫిక్షిక్ పార్టీలు, అడవి జంతువులను చపడం, చెట్లను సరకడం, నివాస స్థలాలకు భంగం కలిగించడం వంటి రాత్రిపూట జీవ శైవిధ్యాన్ని, ముఖ్యంగా మిఱగురులను ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేస్తాయి.

ఎక్కి టూరిజం మిఱగురులకు ఆర్థిక విలువను అందిస్తుంది. కాబట్టి మిఱగురులపై అవాహనాను పెంచి, సంరక్షణకు నిధులను అందించినప్పటికీ, స్థిరంగా నిర్వహించపోతే అది ఒక ముఖ్యమైన ముప్పుగా మారుతునదిని చెప్పవచ్చు. మిఱగురులను గమనించే చర్య కూడా వాటి లార్య్ నివాస స్థలాలను దెబ్బతిస్తుంది. ఆర్థిక ప్రయోజనాలు పర్యావరణ సముద్రతకు నష్టిస్తి కలిగించకూడని ఇది స్పష్టం చేస్తుంది.

ముగింపు: భవిష్యత్తు తరాలకు వెలగును అందించడం మిఱగురుల సంఖ్య తగ్గడల ఒక అందుమై కీటకం నష్టం మాత్రమే కాదు. తద్వా పర్యావరణ వ్యవస్థలు క్లీటిస్తున్నాయని, అవి లెక్కలేనిస్తి ఇతర జాతులకు, చివరికి మానవులకు కూడా వర్తిస్తాయని ఒక స్పష్టమైన సంచేతం. కీటకాల జనాభాలో విస్తుతమైన తగ్గుడల, వాటి పర్యావరణ పాత్రాలు (పరాగ సంపర్కం, పోషక చక్రం, తెగులు నియంత్రణ) మానవ మనుగడకు ఎంత ముఖ్యమై తెలియజేస్తుంది. మిఱగురులు ఆక్రమించయ్యాయి, ఎకానిక్, ప్రసిద్ధమైనవి, కన్సుల అవి విస్తుత కీటకాల సంరక్షణ ప్రయత్నాలకు రాయబారులుగా వసిచేస్తాయి. ఈ సమస్య పెద్దదిగా అనిపించినప్పటికీ, ప్రతి ఒక్కరి చిన్న ప్రయత్నం కూడా పెద్ద మార్పును తీసుకుపుసుంది. స్థానిక మొక్కలను పెంచడం.. వంటి స్థాధారణ చర్యలు మిఱగురులను కాపాడటానికి సహాయపడతాయి.

మిఱగురుల కాపాడటం అంటే మన పర్యావరణాన్ని, మన భవిష్యత్తును కాపాడటమే. మిఱగురుల కుల్కా మిఱగురులను చూసే అదృష్టాన్ని, వాటి వెలగుల వెంట పరిగెత్తే అవకాశాన్ని, ప్రతి ఒక్కాల సంరక్షణ ప్రయత్నాలకు రాయబారులుగా వసిచేస్తాయి. ఈ సమస్య పెద్దదిగా అనిపించినప్పటికీ, ప్రతి ఒక్కరి చిన్న ప్రయత్నం కూడా పెద్ద మార్పును తీసుకుపుసుంది. స్థానిక మొక్కలను పెంచడం.. వంటి స్థాధారణ చర్యలు మిఱగురులను కాపాడటానికి సహాయపడతాయి.

మిఱగురులను కాపాడటం అంటే మన పర్యావరణాన్ని, మన భవిష్యత్తును కాపాడటమే. మిఱగురుల కుల్కా మిఱగురులను చూసే అదృష్టాన్ని, వాటి వెలగుల వెంట పరిగెత్తే అవకాశాన్ని, ప్రతి ఒక్కాల సంరక్షణ ప్రయత్నం కూడా పెద్ద మార్పును తీసుకుపుసుంది. స్థానిక మొక్కలను పెంచడం.. వంటి స్థాధారణ చర్యలు మిఱగురులను కాపాడటానికి సహాయపడతాయి.

- గ్రిడ్కించ మాసిక్యం

కుండెలు తెలివి

నగనగా ఒక అడవి. ఆ అడవిలో శ్రీ కొన్ని కుండెళ్ళు నివసిస్తున్నాయి. అవి ఒకసారి తమ ఆహారం కోసం బయల్దేరాయి. వాటికి ఒక చోట పుష్పలంగా వాటి ఆహారం కనిపించింది. అవి అనందంగా అక్కడికి వెళ్హాయి. అంతలో అక్కడికి ఒక సింహం వచ్చింది. సింహాన్ని చూసి కుండెళ్ళు హడవిపోయి, పరుగొల్లి పారిపోయి, గుబురు పొదల చాటున దాక్కున్నాయి. ఒక కుండెలు పారిపోయే లోపులనే సింహం దాని దగ్గరకి సమీపించింది. ఆ కుండెలుకి ఏం చేయాలో లోచలేదు. “పారిపోయినా వెంటబడి చంపుతుంది. అక్కడే వున్న చంపుతుంది. ఎలగూ చాప శాయం” అని మనస్సు లో నిర్ణయించుకుంది. దానికి పక్కనే బాగా సీళ్ళన్ను ఒక బావి కనిపించింది. అది తెలివైన

కుండెలు. దానికి వెంటనే ఒక తెలివైన ఆలోచన వచ్చింది. “ఏయి సింహా! అక్కడే ఆగు. నా పంజాతో కొట్టానంచే నా దెబ్బి ఎగిరి ఆదిగో అక్కడన్న ఆ బావిలో పడ్డావు. జ్ఞాగ్రత్త” అంది.

సింహాన్నికి ఒట్టు మండిపోయింది. “నువ్వెంత? నీ బతుకెంత? నువ్వు కొడితే నేను ఆ బావిలో పడ్డునా? నీకు ఎంత పొగరు?” అని భయంకరంగా గర్చించింది.

“నామాట నమ్మకపోతే ఇప్పుడే ఒక సింహాన్ని నా పంజాతో కొట్టాను. అది ఆ బావిలో పడింది. వెళ్లి చూసుకో, నేను ఎక్కడికి పారిపోను. నేను చాలా బలశాలిని”

అంది.

“సారే! చూసాన్నాను. అందులో సింహం లేకపోతే నిన్ను నమిలి మింగేస్తాను” అని ఆ సింహం బావి దగ్గరకు వెళ్లి లోపలకి తోంగి చూసింది. నిజంగానే కుండెలు పంజా దెబ్బి తిని, బావిలో పడిన సింహం కనిపించింది సింహం. హడలిపోయింది. సింహం వటిపోతూ, కుండెలు దగ్గరకు వచ్చి “నువ్వున్న మాట నిజమే. సింహం నిజంగానే బావిలో పుండి. నేను నీ జోలికి రాను. నన్న క్షమించు నేను వెళ్లిపోతున్నాను” అని సింహం అక్కడున్నంచి

కథ

వెళ్లిపోయింది. పొదల చాటున దాక్కున్న కుండెళ్ళన్నీ చాలా ఆశ్చర్యపోయాయి. అవస్త్ర ఆ కుండెలు దగ్గరకు వచ్చాయి. వాటిలో ఒకటి “నిజమేనా? నువ్వు చాలా బలశాలివా? నీ పంజా దెబ్బతిని, ఆ బావిలో సింహం నిజంగానే పడిందా?” అంది ఆశ్చర్యంతో. “దాని మొహం, ఆ బావిలో వేరే సింహం ఏం లేదు. దాని ప్రతిశీలం ఆ బావి సీళ్లలో దానికి కనిపించింది. అది వేరే సింహం అనుకోని అది భయపడి, తోక ముడిచి పారిపోయింది” అంది తెలివైన కుండెలు. దాని తెలివికి కుండెళ్ళన్నీ దానికి జేజేలు పలికాయి.

- మా.శ్రీ. రాజు, పాల్గుచె

20 జూలై, 2025

16 ఆదివారం వార్త

ముగ్గు కోవిల్పు

వార్త ఆఫీసర్పం

బాలగేయం

తెలుగు వెలుగు

మన తెలుగు భాష
నిండుగ వెలుగు భాష
అజంత భాష మనది
అంద్మైన భాష మనది
పిల్లలకు తెలుగు భోధిద్దాం
అచ్చులూ హాల్లులు పలికిద్దాం
గుణింతాలు దిద్దిద్దాం
వ్యాకరణంలో శిక్షణ ఇద్దాం
కొత్త పదాలు నేర్చిద్దాం
వాటి అర్థాలూ వివరిద్దాం
సామెతల్ని పరిచయం చేశ్చాం
జాతీయాలను అందిద్దాం
పెద్దబాలాళిక కొనిద్దాం
పరసాస్తని కలిగిద్దాం
కథలూ పద్యాలు చదివిద్దాం
తెలుగులోనే రాయిద్దాం
సెలఫోన్ జాడ్యం వదిలిద్దాం
గ్రింఘాలయానికి పంపిద్దాం
తెలుగును ఇప్పచేలా చూద్దాం
ద్వాతీయ భాషలు తీకోనిద్దాం
పోటీ కవితలను రాయిద్దాం
చిట్టి రచయితగా తయారు
చేశ్చాం!

- చెనాప్పగడ శర్మ

హాల్చ ప్రెండ్చి...

చిన్నారుల ప్రశ్నలకు

వార్త సిఎండి, మేనేజింగ్ ఎడిటర్

గీతిష్ అంకుల సమాధానాలు

కె.సుల్రూజ్యం, గుత్తి

ప్రశ్న: నిధ్ర లేకపోతే కట్ట ఎక్రబడతాయి.. ఎందువల్ల?

జవాబు: మనకు కణిపించే దృష్టి వెనుక కండరాల చర్య ఎంతో ఉంది. మన కంటీకి కనిపించినంత మేరలోని వస్తువులపై దృష్టిని కేంద్రీకరించడానికి కండరాలు అవసరం. మనం ఒక వస్తువు మీద ర్ఘష్టిని ఏమార్గతగా ఉంచినప్పటికీ కన్ను స్థిరంగా ఉండవండా చిన్న చిన్న కదలికలు చేసుంది. ఈ చర్యను కొనసాగించడానికి, కండరాలు శక్తినివ్వడానికి అవసరమైన రక్తాన్ని సరఫరా చేసేందుకు కంటీలో కేశనాళికల నెట్టేవర్కు ఉంటుంది. ఈ కండరాలు అలిసోయినప్పుడు లేక నిద్రలేమి కారణంగా ఎప్పుడూ శక్తిమంచినప్పుడు అదనపు ఆశ్చర్య జన్మించే రక్తానికి అధిక రక్తం సరఫరా అవసరమవుతుంది. ఈ అదనపు రక్తం సూక్ష్మమైన కేశనాళికల గుండా ప్రవహించినప్పుడు, కేశనాళికల నెట్టేవర్కు ఎరువు రంగుకు మారుతుంది. అందువల్లనే రాత్రిపూట నిద్రలేని వారి కళ్లో ఎర్జెంలు కనిపిస్తాయి.

ఎల.మందాకిని, నిడవోలు

ప్రశ్న: జూన్ పొల గురించి వివరించగలరు.

జవాబు: గేదే ఈనిన మొదటి మూడు రోజుల వరకుజూన్ పొలు (కొలోప్పు) స్ఫురిస్తాయి. దూడ పెరుగుదలకి సంబంధించిన పోషక పదార్థాలు ఈ జూన్ పొలలో ఉంటాయి. ముఖ్యంగా దూడలకి కావలసిన వ్యాధి నిరోధక శక్తి ఈ పొల ద్వారానే లభిస్తుంది. సాధారణ పొలతో పోల్చి జూన్ ముద్దుపాలలో పరన్, కాపర్ అత్యదీకంగా ఉంటాయి. కొవ్వు పదార్థం, ప్రాణీన్, లాక్షోజ్, విటమిన్ ఎ మొదలైనవి ఈ జూన్ పొలల్లో ఉంటాయి.

20 జూలై, 2025

ఆదివారం 17

కంటికి, కాళ్కు 'జోడు' అందంతో పాటు రక్షణగా మారిపోయిందిప్పుడు. కానీ పూర్వం ఎంత పెద్ద వయసు వాళ్లయినా నాటి ఆరోగ్యకరమైన ఆశచరంతో కంటికి ఎలాంచి దృష్టిపోయం లేకుండా సహజసిద్ధంగా కళజోళ్లు లేకుండానే తమ పనులు తాము చేసుకునేవారు.

ఆధునిక కాలంలో వయసుతో సంబంధం లేకుండా కళజోళ్లుమయం అయిపోయింది. కాళ్కు జోళ్లు అనబడే చెప్పుల పరిస్థితి కూడా అంతేగా తయారైంది. మనం కాళ్కు ధరించే చెప్పులను పాదరక్షలు, జోళ్లు అని కూడా అంటాం. వాటికి బోలెదు చరిత్ర ఉండి రామాయణంలో ఇవి పాదకులగా ఏకంగా సింహసనాన్ని అభిష్ఠించి రాముడి అరణ్యవాస కాలమంతా భరతుడి పర్యవేక్షణలో కోసల రాజ్యంను పరిపాలించిన ఘన చరిత్ర ఈ చెప్పులకుంది. ఇక ఆసుల విషయానికి వస్తే ఈ పాదరక్షలు అనబడే చెప్పులు, ఎలియాన్ చెప్పున్న, స్నిప్పున్న, నేటి కాలపు మానవునికి అత్యవసరం అయిపోయాయి. నిత్య జీవితంలో మనిషికి చెప్పుకు-చెప్పులేని అనుబంధం ఏర్పడిపోయింది.

నేటి ఆధునిక మానవుడికి చెప్పులు లేనిదే కదలే జీవితం లేదు అనే స్థాయికి వచ్చేసింది. ప్రస్తుతం “మనిషి ఒక్కడు చెప్పులు బోలెదు” అనే పరిస్థితిలో ఒకే వ్యక్తి సందర్భంబట్టి ఒక్కు విధమైన చెప్పుల జతలు ఉపయోగిస్తూ అతి జాగ్రత్త పాటిస్తున్నారు. కానీ పూర్వం మనుషులు ఈ చెప్పులు వాడకంలో చాలా నియమాలతో ఉండేవారు. కేవలం మందు వేసవికాలం, బురదగా ఉండే వానాకాలంలో, అరు బయట మాత్రమే ఈ పాదరక్షలు ఉపయోగించేవారు. చెప్పుల స్థానం ఇప్పుడు బయటే తప్ప ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఇంట్లో ఉండడం కానీ ధరించడం కానీ చేసేవారు కాదు. ఇంట్లో చెప్పులు ధరించి తిరగడం ధరిద్రాన్ని ఆశ్చర్యములు భావించేవారు. పాదాలకు రక్షణగా ఉండే పాదరక్షలు వాడకంలో కూడా పరిమితి అవసరం. అందుకే మన పూర్వీకులు మితంగా పాదరక్షలు వాడుతూ ఎక్కువ కాలం ఎక్కువగా చెప్పులు లేకుండానే నడిచేవారు. ఇలా చెప్పులు లేకుండా నడవటం వల్ల లాభాలు, అవి మన సంపూర్ణ ఆరోగ్యానికి ఎలా సాయంత్రాయో తెలిస్తే ఆశ్చర్యంతో పాటు ఆరోగ్య సమాచారం తెలుస్తుంది.

చెప్పులు లేకుండా నడవటంవల్ల..

పాదాలు సరాసరి నేలను తొకటం వల్ల చిన్న చిన్న ఇసుక రేఖపులు, రాళ్లు, పాదాలకు గుచ్ఛుకోవడం వల్ల పాదాలలో రక్తపుసరణ పనితీరు మెరుగపుతుంది. తద్వారా రక్తపోటు నియంత్రణలో ఉండి గుండెకు ఆరోగ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. మనిషి పాదాలలో మొత్తం 72 వేల నరాల కొనలు ఉంటాయి. ఎక్కువసేవ పాదరక్షలు వాడటం వల్ల నున్నితమైన నరాల కొనలు చచ్చబడిపోతాయి. చెప్పులు

ఆచారాల్లోని అంతరార్థం

లేకుండా నడిస్తే ఈ నరాల కొనలు చైతన్యవంతంగా ఉంటాయి, తద్వారా శరీరం మొత్తం రక్తపుసరణ సక్రమంగా ఉండి అన్ని అవయవాలు చైతన్యవంతం అవుతాయిని సాక్షాత్తు దైమ్యలే చెప్పుతున్నారు. చెప్పులు లేకుండా నడవడం వల్ల పొత్తికడుపువై ఒత్తిడి కలిగి జీర్ణికియ సక్రమంగా ఉండటంతో పాటు శరీర శంకిమ సరిగ్గ ఉంటుంది. సహన శక్తి కూడా పెరుగుతుందిని వైద్యులు సహాతుకంగా ప్రామాణికరించి చెబుతూ చెప్పులు వాడకంలో పాటించాల్సిన పరిమితిని గురించి పోచ్చిరిస్తున్నారు.

ఇంకా చెప్పులంటే అత్యవసరమయితే తప్ప చెప్పులు వాడటం ఆరోగ్యానికి శరీరానికి అంత మంచిది కాదన్ చెప్పాలి. ఎముకల వైద్య నిపుణులు అందిస్తున్న సలహాల ప్రకారం మనం నడిచే సమయంలో శరీరం బరువు మొత్తం ఒంటి కాలిపైన పడుతుంది. దాని ద్వారా నేలపై పడుతుంది. అదే సమయంలో భూమి నుంచి కూడా అంతే భౌర్యతో రియాక్షన్ ఫోర్స్ అంటారు. మన ముట్టెలు, ఇసుక, గడ్డి, పైన చెప్పులు లేకుండా నడిచే సమయంలో శరీరం సుంచి వచ్చే ఒత్తిడి భూమి తనలోకి తీసుకుంటుంది కానీ తిరిగి వెనక్కి పంచించలేదు. అదే సిమెంటు తారు రోడ్స్ లాంటి గట్టిగా ఉండే వాటి మీద నడిస్తే భూమి నుంచి వచ్చే జాయింట్ రియాక్షన్ ఫోర్స్ రెట్టింపు స్థాయిలో శరీరం పైకి వస్తుంది. దానినిల్ల మోకాలు జాయాలట్లు దెబ్బతింటాయి.

ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొనే పూర్వం మన పెద్దలు పాదరక్షలు వాడకం విషయంలో అనేక నియమాలు పెట్టారు. ఆధ్యాత్మికంగా చాలా దీంశల సమయంలో, గుడి, గిరి, ప్రదక్షిణ సమయంలో పాదాలకు చెప్పులు లేకుండా ఉండే ఆచారం మనకు ఉంది. దీనిలోని అంతరార్థం మన ఆరోగ్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొనే ఈ నియమాలు పెట్టారు.

మన భారతీయ సాంప్రదాయ ఆచారాల్లో గల అన్ని విధానాలు ఇలాగే ఆరోగ్యదాయకమైన వైజ్ఞానిక విషయాలకు ముదిషి ఉంటాయి. కాబట్టి మన పెద్దలు చెప్పిన ఆచారాలు అందులోని అంతరార్థాలను మనం గమనించి ఆపరించటం ఆనందదాయకం.. ఆరోగ్యకరం.. అని మనం భావించాలి.

- డా॥ అమృత శ్రీనివాసరాజు

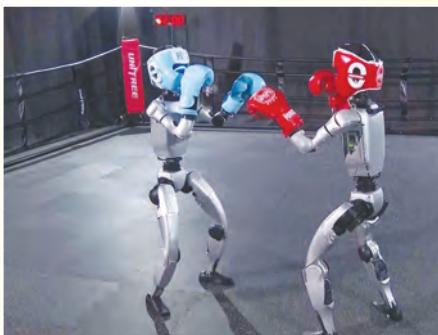
రోబోల బాక్సింగ్

బాక్సింగ్ చాంపియన్ పోటీలు ఆస్తికరణా సాగుతున్నాయి. పోటీలను వీక్షిస్తున్న ప్రేక్షకులు ఈలలు వేస్తూ అటగాళ్లను ఉత్సాహపరస్తున్నారు. విజేత ఎవరో కూడా తేలిపోయాంది.

విచిత్రమేమిలుటపే బరిలో ఉన్నది మనుషులు కాదు, రోబోలు. అప్పుడెప్పుడో వచ్చిన సినిమాలోని సీన్ వాస్తవంగా మానేసరికి ప్రేక్షకులు ఉర్కుతలాగిపోయారు.

శైనాకు చెందిన రోబోటిక్స్ కంపెనీ యునిటీ ఈ పోటీలను నిర్వహించింది. ఇది ప్రవంచంలో జరిగిన మొట్టమొదటి హ్యామనాయిడ్ రోబో టైటిల్గ్ కాంపిటీషన్.

శైనా మీడియా గ్రావ్ ఈ పోటీలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేసింది. అయితే ఈ పోటీలో ఒక రోబో కింద పడిపోయిన తరువాత 8 సెక్షన్ పాటు లేవలేనప్పుడు రెండవ రోబోను

విజేతగా ప్రకటించారు. రోబోల కదలికలను వాయస్ కమాండ్స్, రిమోట్ కంట్రోల్ ద్వారా నియంత్రించారు. ఇప్పటి పరకు రోబోలు వైద్య రంగంలో

సహాయం చేయడం, మారథాన్, ఆతిధ్య రంగంలో సేవలు అందించడం వంటి వాలీలో ప్రతిభను చాటుకున్నాయి. ప్రస్తుతం బాక్సింగ్ రంగంలోను తలవడి ప్రవంచాన్ని ఆశ్చర్యానికి గురిచేశాయి. వీటి ద్వారా ఆటలలోను కృతిమ మేధస్సు వినియోగమవుతుందని భావించవచ్చు.

ఎప బాక్సింగ్ కోచ్

ఆరిఫిషియల్ ఇంపెలిజన్స్ చేయలేని వని ఏదీ లేదేమా! అనుకునేలా ఉండి ప్రస్తుత బికాలజీ. ఎప హామ్ సూట్ సెట్ బాక్సింగ్ ట్రైనింగ్ ఇస్తుంది. అది ఆన్ లైన్లో!

ఇంటల్స్ ఉండి బాక్సింగ్ నేర్చుకునేడుకు వీలుగా ఉండే ఈ హామ్ సూట్ సెట్ ను లండన్కు చెందిన ఒక కంపెనీ రూబొందిచింది. ఇందులో ఇంటరాక్టివ్ అన్లైన్ క్లాసుల కోసం ఉపయోగపడే బికాలజీలో పాటు, కొన్ని కలర్ కోట్స్ పెయట్, జమ్ పరికరాలు, గ్లోబ్జెల్ ఉంటాయి. వీటిన్నంటిని టిప్పి లేదా మొబైల్ యాప్కు అనుసంధానం చేసి వాడుకోవచ్చు.

అత్యాధునిక సాకెపికతతో వని చేసే ఈ సూట్ సెట్ సంప్రదాయ బాక్సింగ్ ట్రైనింగ్ తో పాటు ప్రోఫెషనల్

బాక్సింగ్ ట్రైనింగ్ కూడా ఇస్తుంది. దీని సాయంత్రే ఇంటలోనే జీమ్స్ పాటు బాక్సింగ్ ట్రైనింగ్ కూడా నేర్చుకోవచ్చు. ఇందువల్ల ట్రైనింగ్ సెంటర్లకు వెళ్లాల్సిన ఆవసరం లేదు.

దాంతో బోల్డాంత సమయం ఆదా అపుతుండన్నమాట!

పెట్ ఫోన్టో

పెట్ ఫోన్టో జంతువులకు కూడా ఫోన్ చేసి మాట్లాడవచ్చు. దీని ద్వారా పెట్ ఎక్కుడున్నా, ఎప్పుడైనా నరే వాటికి పోన్ చేసి ఉపలో ఉండిచ్చు.

క్లోడ్ సిమ్ బికాలజీలో పనిచేసే ఈ పోన్ టూపే కమ్యూనికేషన్ ఫీచర్లతో పనిచేస్తుంది. ఇందులోని జిపిఎస్, రియల్ ట్రైమ్ లోకేషన్ ట్రాకింగ్ సాయంత్రే సిగ్నల్ తప్పుడు ఉన్న ప్రాంతాల్లోనూ వాలీ లోకేషన్ ను గుర్తించి సమాచారం ఇస్తుంది. ఇక పెట్ ఆచూకీ లేకుండా పోయారున్న బెంగ ఉండదు. అవి ఎక్కుడున్న ఈ పరికరంతో ఇట్టే తెలిసిపోతుంది. పెంపుడు జంతువులు ఉన్న వాలీకి ఇది ఎంతో ఉపయోగపడుతుండని చెప్పవచ్చు.

కథ

స్వరుడు ఎంకా తన బద్ధకాన్ని
భూమి వీడని సమయం అది. చల్లని
 అంతటా వ్యాపించి వుంది. తులసికోటకు
 మూడు ప్రదక్షిణలు చేయసాగింది లక్ష్మి. ఒకటవ
 ప్రదక్షిణకు ఇంటి ఎదురుగా వున్న మెట్ల మీద
 కూర్చొని వున్న కొడుకు తారసపడ్డాడు.

మరో ప్రదక్షిణకు అటు ఛైపుగా స్తంభానికి
 అనించి హన్యంలోకి చూస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తూ
 కూర్చొన్న అత్తగారు కనిపించారు.

ఇద్దరినీ చూడగానే మళ్ళీ తనలో ఏదో తెలియని
 అసహనం. మూడో ప్రదక్షిణ చేసే సమయానికి అప్పబడి
 వరకు అమెలో కొంచంగా మిగిలి వున్న శర్దు, భక్తి పోయి
 పూర్తిగా అసహనంతో కోపం వచ్చింది. వాళ్లను ఏమీ
 అనలేక కోపంతో తన తల బాధకుంటూ
 ముందుకు అడుగు
 చేయబోయింది.

అప్పుడే గేటు
 శబ్దం
 వినిపించడంతో,
 ఒక్కసారిగా ఆగి, తిరిగి
 గేటు వైపుకు చూసింది.... మెల్లగా గేటు
 తోసుకుంటూ వస్తున్నాడు తన భర్త విష్ణు.

భర్తను చూసి వేగంగా అతని దగ్గరకు వరుగు తీసింది.
 “ఏవండీ!.. పరిస్థితి అంతా చక్కబడిందా? వాళ్ల మళ్ళీ
 ఏదైనా అన్నారా? కేను వెనక్కి
 తీసుకుంటామని అన్నారా? కంగారు
 వడుతూ అడిగింది లక్ష్మి,

“లక్ష్మి! వరిస్తితి మొత్తం చక్క
 బడింది. వాళ్లను కేసు వెనక్కి
 తీసుకుంటామని హామీ ఇచ్చారు..” అని
 చెప్పాడు విష్ణు,

“హమ్ముమ్ము, పెద్ద గండం
 గడిచింది.. లేకంటే అసలు ఏమి
 చేయాలో తెలియని పరిస్థితి?” అని
 అంటూ-

“అవును... వాళ్ల అంత తెలిగ్గా
 ఒప్పుకునే రకం కాదు కాదా! నేను
 వాళ్లను ఎంతలు బతిమలాడాను.
 వాళ్ల ఇంత తెలిగ్గా కేసు వెనక్కి
 తీసుకోవడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది” అని
 అంది లక్ష్మి.

“లక్ష్మి! నువ్వు అన్నది నిజమే! వాళ్ల
 అంత తెలిగ్గా ఈ విషయాన్ని విడిచి
 చెట్టులేదు. ఒక పెద్ద మసిమి

సహయంతో ఈ రోజు మనం ఆ గొడవ
 నుండి బయట పడ్డాం..” అని అన్నాడు
 విష్ణు

“అతను ఎవరోగానీ అతనికి రుణపడి
 ఉన్నాం. సమయానికి చౌరవ తీసుకొని మనల్ని
 కావాడాడు.. అతన్ని ఒకసారి మన ఇంటికి తీసుకు
 రాకూడదు” అని అంది లక్ష్మి.

“తప్పుకుండా తీసుకు వస్తాను. సమయం చూసుకొని..”
 అని మళ్ళీ ఏదో ఆలోచనలోకి వెళ్చాడు.

“ఏమైది! మళ్ళీ ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు? ఇప్పటి వరకు
 మీరు వడిన మానసిక ఫోబ్ చాలు.. ఇక మీరు దేని
 గురించి ఆలోచించాల్సిన అవసరం లేదు.. పదండి.. మీరు
 స్వానం, ఇతర వస్తులు మగించుకుని వస్తే నేను టీ
 ఇస్తాను” అని భర్త చెయ్యి పట్టుకొని లాక్కెళ్చింది.

ఎప్పుడూ లేని విధంగా భర్త ఆ విధంగా నిరాశగా వుండి
 పోవడంతో అమె కూడా నిరాశ
 చెందింది.

రిశ్మ అంతిధి

.....
 “సందీవ్” అని
 పెలుపు వినిపించింది..
 ఒక్కసారిగా ఆమె
 వైపుకు చూసాడు

సందీవ్.

మళ్ళీ కార్యక్రమార్థ

అప్పుడే లేతేత సూర్యుని
 కిరణాలు భూమి పైకి చేరుతున్నాయి?

“అటు వైపు చూశావా?” అని తన చెయ్యిని అటు
 వైపుకు చూపిస్తూ అంది వరదరాజులమ్మ

మంచతో తడిచిన నేల తప్పించి
అక్కడ మరేమీ కనిపించడం లేదు.
మళ్ళీ నాస్తిమ్మ వైపుకు చూపు
పోనిచూడు.

ప్రశ్నార్థకంగా తన వైపుకు
చూస్తున్న సందీప్సను చూసి “సరిగ్గ
చూడు.. అదిగే చిన్న గరిక గడ్డిస్తే
ఆంచున ఏలూతుతో నిలఱజి వున్న ఆ
తుపార బిందువు చూడు!” అని అంది
వరదరాజులమ్మ.

ఒక్కసారిగా అటువైపుకు చూపు
పోనిచ్చాడు సందీప్.

“అవును.. చాలా అందంగా వుంది. చాలా సార్లు ఇలా చూసాను” అని తనలో అనుకుంటుడగా మెల్లగా సూర్య కిరణాలు పడి అది మెరుస్తూ వుంది. ఇప్పుడు మరింత ఆకర్షియంగా కనిపిస్తూ వుంది!

“దాని వెనుక ఎంతో శ్వాస్త్రీయలు
సారాంశం వుంటుంది అని నీకు
కూడా తెలుసు. కానీ నాకు తెలిసి
అది భగవంతుడు గీసిన చిత్రం..
ఇలా ప్రాణం పోసుకున్న చిత్రం
నిజమే కదా.

దాన్ని చూస్తుంటే మనసుకు ఎంత హాయి ఇస్తుంది. ఒక్కసారి దాన్ని నిశితంగా పరిశీలించు.. సీలో వున్న బాధ అంతా పోతుంది” అని అంది వరదరాజులమ్మె.

సందీప్ లో అప్పటి వరకు వున్న
దుఃఖం పోయి ఏదో సంతోషం
కలిగింది.

ఇంతలో సందీప్ దగ్గరకు వచ్చింది వరదరాజులమ్మ. సందీప్ చేయి పెట్టుకొని పైకి లేవదిసి తనతో పాటు తీసుకు వెళ్లడానికి సిద్దం అయింది.

“ఎక్కుడికి?” అని అయ్యామయంగా
అడిగాడు సందీప్.

“చెప్పేను రా..” అని నష్టాడి.

ఈ రంజు ఎందుకు తమ
ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తోంది.
పది అడుగులు వేసిన తర్వాత ఒక

“ఇది తాతయ్య గది.. ఈమె ఒంటరిగా ఎప్పుడూ వుండే గది కదా... ఇప్పుడు నన్ను ఇక్కడకు ఎలందుకు తీవ్రంకు వచ్చింది?” ఆవి

అనుకుంటూ
వున్నాడు సందీప్.
లోపలికి
తీసుకువెళ్లింది. తను
ఆ గదికి వెళ్లి చాలా
రోజులు అయ్యాంది.
కానీ ఆ గది చాలా
శుభ్రంగా వుంది.
అక్కడ వరుసగా
పేర్చి వున్న పుస్తకాల
చూపు మళ్ళింది.

ఎటువంటి రుమ్ము, ధూళీ
లేకుండా ప్రతి పుస్తకం వుట్టంగా
వుండడం అతనిలో అలోచన
కలిగింది.. చాలా పుస్తకాలు అర్క్షు
పున్నాయి. ఒక్కే పుస్తకం చూసుంటే
ఏదో ఒక లోకాన్ని పరిచయం చేసేలా
పున్నాయి.

వాటిపై వున్న కవర్ ఫోల్డ్స్‌లు ఏదో లోకాన్ని చూపించేలా కనిపిస్తూ వున్నాయి. ఆలోచనల్లో వున్నాడు సందీప్.

వాణి పైపు చూస్తూ “అవన్నీ మీ తాతగారి రచనలు. నీకు తెలుసు కదా వాటన్నిచేకి మొదటి పారకురాలిని నేనే. అప్పను సద్గొ! ఇప్పన్నీ చూస్తూ వుంటే అతను ఇక్కడ వున్నారు అనిపిస్తుంది” అని అంది వరదరాజులమ్మ.

ఆమె వైపుకు ఒక్కసారిగా చూసాడు
సందీవ.

సందీప్ చూపులో ప్రశ్న ఆమెకు
అర్థం అయ్యాంది. “నావు అర్థమైంది
సందీప్! ఇష్టాన్ నీకు ఎందుకు
చెప్పున్నాను అనే కదా! తెలుసుకోవాలి
సందీప్, ఇక్కడ వున్న బోగ్గు పుస్తకం
బోగ్గు ఆలోచనని కలిగిస్తుంది..” ఆని
పుస్తకాన్ని తీసుకుని తెలిచి సందీప్
చేతిలో పెట్టింది.

ఆ క్షణం ఎందుకో అతని మనసు
కూడా ఆమె చెప్పిందే వింటోంది.

మెల్లగా అతని చూపు ఆ పుస్తకం
వైపుకు మళ్ళింది. కొన్ని నిమిషాల్లో
కద చదవడం హరి చేశాడు.

“సందీప్! నాకు తెలుసు, నువ్వు ఆ
అమ్మాయిని అమితంగా
ప్రేమించావని. కానీ అదే ప్రేమ
ఓవైకు కూడా లీడ్సె వుండాలి కాదా!

“ఎక్కడికి?” అని అయిమయంగా అడిగాడు సంచివ్,
 “చెప్పాను రా..” అని నవ్వుతూ అంది.
 ఈరిబు ఎందుకో ఆమె ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తుంది...
 పది అడుగులు వేసేన తర్వాత ఒక గది దగ్గరకు
 చేరుకున్నారు. “జి తాతయ్య గది కదా! ఈమె ఒంటలిగా
 ఎప్పుడూ వుండే గది కదా.. ఇప్పుడు నన్ను ఇక్కడకు
 ఎందుకు తీసుకు పచింది?” అని అనుకుంటూ తునాడు.

మయ్య ఆమెను వాలా ఇబ్బంది
పట్టావు అని తెలిసింది. అది తప్ప
కదా! నిజమైనా ప్రేమ ఎప్పుడూ
ఉకరిని బాధపెట్టాలి అని
అనుకుంటుందా? ఆమె ప్రేమ కోసం
వాలా దూరం వెళ్లాడు. చివరికి
ప్రాణాలు తీసుకోవడానికి కూడా సిద్ధం
అయ్యావు. మరి నిన్ను ప్రాణంగా
పేమించిన నొన్ను; అయ్య వీళ్ళు
నర్తకు రాలేదా? మరి వాళ్ల ప్రేమకు
రిలువ లేదా?" అని సూచిగా ప్రశ్న
చేసింది వరదరాజులమ్మ.

ఒక్కసారిగా సందీపను ఆలోచనలు
ముంచేత్తాయి. అనుకోకుండా తన
కళ కనీటితో నిండిపోయాయి.

"సందీవ్! ఇన్నాళ్ళు మీ తాతగారి నరించి ఆలోచిస్తూ, నేను ఒంటరి అని, నేను చేయడానికి ఎమి లేదు అని బాధపడుతూ ఉండేదాన్ని. కానీ మీ తాతగారు ఎవ్వుదూ అంటూ రూపందే ఒక మాట నిజం. కాలం అందరికి గురువు అని. ప్రతి క్షణం ఉంటే ఒక పారం నేర్చుతూ వుంటుంది అని. అది నిజం. ఇన్ని లోజులకు శాలం నుండి నేను నేర్చుకున్న పారం ఇమిటంబో- నా అనుబహాన్ని మీకు వెలుతురుగా చేసి సరైన మార్గంలో రహిపించాలి అని. అందుకే మళ్ళీ నేను మనసిగా మారాను" అని ఆమె రంధ్రీ బుజం తడుతూ అంది.

చిన్నప్పుడు అమె అపోయంగా
తనని ఒడిలోకి తీసుకొని చేపే పిట్ట
ఠదలు సందీప్తకు గురుకు వచ్చాయి.

“అయ్యా! ఇన్నాళ్ళు ఆమె ముసలిది
అనీ, బోటడేచెడ్ నాల్పెళ్ల అని ఆమెను
నీసం పలకరించే వాడిని కాదు.

అలా ఎవరితో మాట్లాడకుండా వుండ
పానికి కారణం. ఆమెలో బాధే

కారణం కాదు అని... అందుకు
కారణం మేం కూడా అని.

జదార్పగా ఆమెతో ఒక మాట
కూడా మాటల్లాడి వాళ్లం కాదు...
ఎవరూ మాటల్లాడునికి లేక నా
అన్నాళ్లు ఏమీ మాటల్లాడుకుండా
వదిలేయడంతో ఆమె అలా
అయిపోయింది..” అని వాపోయాడు
సందీప్.

మరుసటి రోజు నుండి నానమ్మ, మనపడు నవ్వుతూ మాటల్లాడుతూ
కచిపించారు.

తన తల్లి మళ్ళీ మామాలు మనిషి
అయ్యందని
అనందించాడు విష్ణు.

అత్తగారు అలా
నవ్వుతూ వుండడం
చూసిన లక్ష్మీ
అశ్వర్యపోయింది.

“హో!.. లక్ష్మీ, ఒక
మాట చెప్పడం మరిచిపోయాను,
మనకు సందీప్ విషయంలో
సహాయం చేసిన వ్యక్తి మన ఇంటికి
వస్తున్నారు....”

“అవునా!.. ఎప్పుడు?” అని
అశ్వర్యంతో అడిగించి లక్ష్మీ.

“ఈ రోజు? మరి ముందు
చెప్పలేదు?”

“ఆ వ్యక్తి కూడా నాకు ఇప్పుడే
చెప్పారు.”

“అ వ్యక్తి కూడా నాకు ఇప్పుడే
స్నేహం వంటకాలు చేయాలి” అని
కంగారుగా వెళ్లిపోయింది లక్ష్మీ.

వంటలు అన్నీ పూర్తి చేసి
“మిందీ అతను ఎవరో వచ్చేశారా?”
అని హదావుడిగా వఖ్యి భర్తను

ఆడిగింది.

“వచ్చేశారు... అదుగో అక్కడ” అని
అటు వైపుకు చూపిస్తూ అన్నాడు.
విష్ణు.

“ఎక్కడా?” అని అటు వైపుకు
చూసింది లక్ష్మీ.

“అదుగో లక్ష్మీ. ఆమె ఆ ఆటిథి,
మనల్ని ఆ సమస్య నుడి కాపాడిన
అతిథి” అని తన తల్లిని చూపిస్తూ
అన్నాడు విష్ణు.

అశ్వర్యంతో భర్త
వైపుకు చూసింది...

“అవును లక్ష్మీ! ఆ
రోజు నేను సందీప్
విషయం తెలిసి
బాధపడుతుంటే
అమ్మ నా బాధను
చూసి

తట్టుకోలేకపోయింది.

అంతవరకు ఎవరితోనూ మాటల్లాడని
అమ్మ నాతో మాటల్లాడి విషయం
తెలుసుకొని నన్ను ఒక్కార్పింది” అని
అన్నాడు విష్ణు.

“అశ్వర్యంగా వుంది!.. అతయ్య
గారు ఈ సమస్యను చక్కదిద్దారా?”
అని అంది లక్ష్మీ.

“లక్ష్మీ! మనం అమ్మను చాలా
తక్కువ అంచనా వేసాం. అమ్మ
ఎప్పుడూ నాన్న గారితో పోటు
వుండేది. ఆ విధంగా ఆమెత చాలా
మంది వ్యక్తులు తెలుసు.

ఇప్పుడు సందీప్ మీద కోపంతో
కేను పెట్టినవాళ్ల కూడా అమ్మకు
తెలుసట. వాళ్లు కేను వెనక్కి
తీసుకుంది కేవలం అమ్మ ముఖం
చూసి, అమ్మ మీద అభిమానంతో”

అని అన్నాడు విష్ణు.

విషయమంతా విని
నివ్వేరపోయింది లక్ష్మీ.

“నేను ఎంత పాపం చేశాను?
అత్తయ్యను చాలా సార్లు చాలా
మాటలు అన్నాను” అని తనని తాను
నిందించుకుంది లక్ష్మీ.

“లక్ష్మీ! ఈ రోజు నిజంగా ఆమె
మనకు అతిథే. ఎందుకంటే మళ్ళీ
అమె మనకు తోడుగా వుండడానికి
తన హోనాన్ని వీడి మళ్ళీ మనకు
చేరువ అయ్యాంది” అని అన్నాడు
విష్ణు.

“అవునండీ... ఆమె మన అతిథి”
అని అంటూ మెల్లగా అత్తగారి
దగ్గరకు వెళ్లింది.

ఒక్కసారిగా ఆమె కాళ్ల మీద
వడింది.

“అయ్యో!.. ఎంటమ్మ నా కాళ్ల
మీద వడ్డావు?” అని అంది
వరదరాజులమ్మ కోడలు కాళ్ల మీద
వడటంతో.

“నన్ను క్షమించండి అత్తయ్య!..
మిమ్మల్ని ఎంతో బాధ పెట్టాను..”
అని వాపోతూ అంది లక్ష్మీ,

“లక్ష్మీ! నిజంగా ఇందులో నా
తప్పు కూడా వుంది. మీకు తోడుగా
ఉండాల్చిన నేను ఏవో ఆలోచిస్తూ
ఒంటరిగా, జీవచ్చవంగా
మారిపోయాను. మీకు ఆసరాగా
ఉండాల్చిన నేను భారంగా మారాను.
ఈ నుండి ఆ బాధ లేదులే. మీకు
తోడుగా నేను వున్నాను” అని అంటూ
కోడల్ని ప్రైకి లేవడేసి అప్పాయంగా
కౌగిలించుకుంది.

అంట్లు

కోర్టు
మొదలైన
వాటితో
చక్కది
అటు
స్థలంగా
మార్చారు.
ఈ
డోల్టోనే
కాదు

దంతెవాడ జిల్లలో వున్న ప్రభుత్వ

పారశాలల వెనుక ఉన్న బంజర
భూమిలు జ్ఞాన గ్రాంట్స్ గా మారాయి.
మను దేశి ఫోండేషన్, సచిన్
పిండూలగ్రెం ఫోండేషన్ జ్ఞానంగ్ కే
పరిమితం కాకుండా ప్రభుత్వ
పారశాలలోని ఉపాధ్యాయులకు
స్టోర్స్ కోవలగా త్రివిగ్ ఇంప్రైస్మెంట్లు
తెలుసోంది. ఆయి గ్రామ ప్రజలు
సైతం జ్ఞాన గ్రాండ్ నిర్మాణ పనుల్లో
పాల్గొనడం కొసమెరుపుగా
చెప్పుకోవచ్చు.

తెలుగు మాటల్లాడే
ప్రజల సమైక్య నాదంగా,
బహి ప్రయుక్త రాష్ట్రాల
ఆపిర్యావంగా అంద్రపదేశ్
అవతరించినా, తెలుగు

ఖాపకు చేసుంది ఏమీ లేదు. విశాలాంధ్ర పేరిట
ప్రాంతాలను విలీనం చేసుకోని కృతిమ కలయిక
సాధించారు. ఉమ్మడి మద్రాస రాష్ట్రం నుంచి విడివడి
అంద్ర రాష్ట్ర ఆవిష్యావం కాలం నుంచి రాజకీయవేత్తలు
పఱ్పు గదుపులోనే ప్రయత్నాలు తప్ప తెలుగుభాష
మాటల్లాడే ప్రజలు బక్కంగా పుండే విధంగా ఎటువంటి
వర్యలు చేపట్టలేదు.

స్వాతంత్ర్య పోరాట కాలంలో ‘వందేమాతరం’ స్వప్తించిన
మాతృపేత ఆరాధన, తెలుగు తల్లిగా ‘మా తెలుగు తల్లికి
మల్లెపూడుండ మా కన్న తల్లికి మంగళారతులు’ వినిపించినా
తెలుగు ప్రజల బక్కత అంతంత మాత్రమే అయింది.
దానికి తోడుగా ప్రాంతియ విశేషాలు, అధికార అధివత్య
ఆరాటాలు తల్లాయి. ఒక్క మాటలో చెప్పేలంట
అమృభాష రాజకీయ సుడిగుండంలో చిక్కుకుంది.
అన్నాయాలు, అజావివేతలు, అధివత్య దోరణల కారణంగా
రాష్ట్ర విభజన అనివార్యంగా న్యాయమైంది. ప్రత్యేక రాష్ట్రం
సాధించే పోరాట నేపథ్యంలో తెలంగాణ తల్లి ఆపిర్యావించి
తల్లి విగ్రహరాధన కొత్త ఉత్జ్ఞాని అందించింది.
తెలంగాణ తల్లి ఆశ్చర్య సీడలో తర్వాత నాటి ప్రభుత్వం
అమృభాషక పట్టం కట్టింది.

ప్రపంచ తెలుగు

మహాసభలు
విజయవంతంగా కొత్త
తెలంగాణ ప్రభుత్వం
నిర్వహించింది. ఇప్పటికీ
అమృభాష గురించి
ప్రసంగాలలో
ప్రస్తావిస్తున్నా రాజకీయ
నేతలు తెలంగాణ తల్లి
స్వయంపు గురించే
అలోచిస్తున్నారు.
తెలంగాణ సీమ
అస్త్రుం, పునరుష్టీవసం
లక్ష్మిగం తెలంగాణ యువత, బలిదానాలు, త్యాగాలత్
చరిత్ర సృష్టించారు. రాష్ట్ర ఆవిష్యావానికి తెలంగాణ తల్లి
ఆరాధ్యానీయమైంది. ఇక అంద్రపదేశ్ రాష్ట్రంలో తెలుగు,
నాసాచికి దిగుచారి కసుమర్కై దుష్టితి ప్రాప్తించింది. నదుల
పేరిట విగ్రహాల తల్లులు వెల్లివిరుస్తున్నాయి.

ఏ రాజకీయ పార్టీకి అయినా ఉట్టు సంపాదించే
ప్రయత్నాలలో, తెలుగు ప్రస్తావన అక్కరేకపోయింది.
రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పడినా, అక్కడ ఇక్కడ మహాసభలు
నిర్వహించడం, కవి, పండిత లాంఘన సత్యాగ్రాలు తప్ప
అమృభాష మనుగడ గురించి ఆలోచించే అవకాశం
అక్కర్చేకుండా పోయింది. తెలంగాణ తల్లి కొంతవరకైనా

ఆమృభాష-రాజకీయ సుడిగుండం

ప్రభుత్వ నేతల ఆదరణకు నోచుకుంది. కానీ అంద్రమాత, ఆంద్రపదేశ్లో ఎక్కుడా కనపడదు. నాటి జాతీయ పార్టీలను
మట్టిలో కలపటానికి ఉపయోగపడిన భాగేద్విగ్రహ యిక
రాజకీయ నాయకులకు ప్రసుతం అధికారంలో ఉన్నవారికి,
అధికారం ఆశించేవారికి అవసరం లేదు. అందుకే
అమృభాష అన్ని విధాలా నిరాదరణకు గురి అవుతోంది.

ప్రాధమిక విద్యా స్థాయిలో అమృజడి తర్వాత
బడిబాటులో అమృభాష వికసింపచేయాలి. ప్రస్తుతం
అమృభాషను తీరస్కరించటం రాజకీయాలో ఉట్టు
రాబుట్లోపటానికి ఇక ఆయుధంగా పరిజమించింది.
పేదలకు పోటు పోటుగా ఉద్యోగాలు రావాలంటే వారికి
అంద్రభాష నేర్చించి సమర్థుల్ని చేయటం మంచిదే. కానీ
ఉన్నత వర్గాల యువత ఉద్యోగ అవకాశాలు సమృద్ధిగా
పొందటానికి కారణం వారు తెలుగును తృప్తికరించటమే
కారణంగా ప్రచారం తల ఎత్తింది.

ఉన్నవారైనా లేనివారైనా బాల బాలికలందరికి
సమానంగా విద్యాభివృద్ధి పొందే విద్యా విధానానికి
సమాజం దూరం కావటంతో విర్య క్రివేటీకరణ కాన్సెంటు
స్థాయి నుంచి, విద్యార్థంగం వ్యాపార రంగం అయింది. ఆ
వ్యాపార రంగం కార్బోరేట్ వ్యవస్థలో మాడు పువ్వులు
అరు కాయలుగా ప్రభుత్వాలు ప్రోత్సాహం

పొందుతున్నాయి.

తల్లిదండ్రులు తమ
కప్పోర్జితాన్ని ఆఖరి
పైసా వరకు
ఊట్టిపెట్టి పీల్లలను
క్రైష్టీ పౌరాశలలకు
పంపిస్తున్నారు.

తల్లిదండ్రుల
ఆశలకు
అనుగుణంగా
సాఫల్యత
సాధించేలిని యువత
ఆశ్రూపూర్వులకు

పొల్చుమతున్నారు. ప్రస్తుత విద్యా విధానం ప్రత్యక్షంగాను
పరోక్షంగాను ఆర్జించాలనే వ్యామోహం పెచ్చుపెరిగి యువత
జీవితాలలో చిప్పు పెడుతోంది. క్రమశిక్షణ రాహిత్యం
కారణంగా యువత వ్యసనాలకు బలి అపుతున్నారు. తీవ్ర
మానసిక రగ్గుతలు, శారీరక బలశీసంతలు, వ్యసనాల
ఊట్టిలో చిక్కుస్తున్న యువతను రక్షించలేక తల్లిదండ్రులు
తీరని క్లోవ అనుభవించవలసి వస్తోంది. ప్రభుత్వ, క్రైష్టీ
ఏ రంగమైనా నేల విడిచి సాము చేయడం స్వస్తి చెప్పి,
ప్రభుత్వాలు ప్రాధమిక స్థాయి నుండి తల్లిభాష మాధ్యమం
తప్పనిసరి అమలు చేయ్యాలి. నాడే
తెలుగు సమాజానికి శుభోదయం.

- జయసుర్య

ప్రజల్లో పలు అనారోగ్యాలకు కారణం వారు అనుభవిస్తున్న మానసిక ఒత్తిడి! ఆడవారిలో చిన్న వయసులోనే జాట్లు తెల్లబడి ఊచిపోవడం కూడా ఒత్తిడి వశ్శేసనీ, ఈ ఒత్తిడి ప్రౌతోయ్ యుగంలో మరీ ఎక్కువయిందని జీవన గమనంలో వేగం పెరగడం వల్ల మనిషి అనేక ఒత్తిడులకు గురవుతున్నారని నర్సేలు చెబుతున్నాయి. ఒత్తిడి లేకుండా జీవించడి అనే నినాదం బాగున్నప్పుడికీ ఒత్తిడి తేని జీవితం సాధ్యమా? అనే ప్రశ్న ఎదురుపుతుంది.

మనిషి జీవితం జయప్రదంగా సాగాలంటే పరిమితమయిన ఒత్తిడి ఉండితాలి.

వాపావరణంలో వచ్చే మార్పులు తుఫాను, భూకంపాల వంటి బీభత్సాలు మనుషుల మీద ఒత్తిడి తెస్తాయి. ఒత్తిడి కలిగించే ప్రతి సంఘమటన నుంచి మనుషులు కొత్తపొరాలు నేర్చుకుంటారు. మానసిక ఒత్తిడి అనేది అవసరమయిన అంశం. అది అంత ప్రమాదకరమయినది కాదు. అయితే ప్రతి అనవసర విషయానికి భయపడి దిగులు పదుతూ మానసిక ఒత్తిడికి గుర్తై

తప్పకుండా ఆరోగ్యం చెడుతుంది. ఏదైనా కొత్త పని చేయాలంటే దానికి ఒక లక్ష్యం కావాలి. ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి

మానసిక ఒత్తిడి ఉండాలి. ఎక్కడ విజయం సాధించాలన్నా ఆత్మత, ఒత్తిడి ఇంధనాల్లా వనిచేస్తాయి. ఒత్తిడి కలిగినపుడు శరీరంలో మార్పులొస్తాయి. పోరాట పట్టిమ కలుగుతుంది. అలాంటపుడు ఎడిన్సల్ గ్రంథి విడుదల చేసే హార్టోస్ట్సు పోరాట స్పూర్చిని కలిగిస్తాయి. అవే హార్టోస్ట్సు కొండరిలో పిరికితనం కలిగిస్తాయి. కోపం, ఆవేశం, ఆనందం, విచారం.. ఇవన్నీ హార్టోస్ట్సు ప్రభావం వల్లే ఏర్పడతాయి. అడుర్గా అనేది మనుక కలిగే సహజ స్పృందనగా తీసుకోవాలి. మానసిక ఒత్తిడి కలిగినపుడు దాన్ని ఎదుర్కొనే విధానం తెలుసుకొని స్పూర్చిగా మలముకోనే అలవాటు చేసుకోవాలి. అనవసర విషయాలను ఊహించుకొని భయపడడ, అందోళన చెందడం వంటివి అనారోగ్యం కలిగిస్తాయి. ఒత్తిడికి గురయిన వెంటనే ఎడిన్సల్ గ్రంథి హార్టోస్ట్సు ఉత్పత్తి చేస్తుంది. ఆ గ్రంథి నుంచి వచ్చే కార్బోస్పోరాయించ్ తోలి దశలో ఆరోగ్యాన్ని పెంచుతాయి. శరీరం ఒత్తిడిని ఎదుర్కొనేందుకు మరింత శక్తిమంతంగా స్పృందిస్తుంది. శరీరంలోని శక్తియుక్కలన్నించీని కేంద్రీకరించడం ప్రారంభిస్తుంది. అందుకి పరీక్షల సమయంలో విద్యార్థులకు ఎక్కడ లేని శక్తి వస్తుంది.

అంతేకాదు పరిమితమయిన ఒత్తిడి అంటురోగాలను సోకసవ్యాని స్థాతిని కలిగిస్తుంది. వైరల్ ఫీవర్లను శరీరంలోకి ప్రవేశించనిప్పటి, అయితే ఆరు గంటలు దాటి మానసిక ఒత్తిడి కలిగి ఉంటే ఎడిన్సల్ నుంచి హార్టోస్ట్సు ఉత్పత్తి తగ్గుతుంది. లోగిస్టోడక వ్యవస్థ బలహీనపడుతుంది. ఘలితంగా అంటురోగాలు సోకతాయి. ఒత్తిడి

ఒత్తిడిని జయించడమేలా?

మనసిక ఒత్తిడిని జయించే నిబ్బరం కలుగుతుంది. ధ్యానం గొప్ప వహితాన్నిచే ఆయుధం. ప్రతిరోజు ధ్యానం చేసేవారు తమ మనుషు అదుపలో ఉంచుకోగలుగుతారు. వారు మానసిక ఒత్తిడిని జయిస్తారు. ఒత్తిడిని తట్టుకోవడానికి మరో మార్గం ఆసనాలు, ప్రాణాయామం చేయగలిగితే మానసిక ఒత్తిడిని సులభంగా జయించవచ్చు. రాత్రుభ్రంధ నిద్ర పోలేనంతగా మానసిక

సంఘర్షణ అనుభవించేవారికి ఆరోగ్యం చెడిపోతుంది. క్రమంగా రకరకాల రోగాలు సోకతాయి. ఎదైనా లక్ష్యం సాధించడానికి ఆలోచిస్తూ పరిమితంగా ఒత్తిడి అనుభవించినపుడు ఆ ఒత్తిడే కేస్సర్ నిలోడకరంగా వనిచేసుటుడని శాస్త్రవేత్తలు చేసిన పరిశోధనల్లో వెల్డడయింది. ఒత్తిడికి గురవుతున్న సమయంలో మనుషులు దగ్గరపుతారు. ఒత్తిడికి గురయినపుడు శరీరంలో యాక్షిటాసిన్ ఉత్పత్తి పెరగడం పైద్యులు గమనించారు. యాక్షిటాసిన్ అనేది మనుషులను దగ్గరకు తెచ్చి ప్రశాంతమను అందించే హార్టోస్ట్సు. కష్టోల్లోని వారిని పలకరించి దైర్యు చెప్పి రావడమనిది ఆ హార్టోస్ట్సు ప్రభావంతోనే జరుగుతుంది. మనుషుల ఒకికొకరు సహకరించుకోవడం వల్ల ఒత్తిడి నుంచి బయట పడతారు. పరిమితమయిన ఒత్తిడి ఉండడంవల్ల మెదడు చుర్గా వనిచేసుటి. ఇబ్బందుల్లో పడిన వెంటనే పరిపోర్చ మార్గాలను ఆలోచిసాం.

బంధీగా చిక్కుకున్న జీవి తప్పించుకునేందుకు ఎంత వేగంగా ఎత్తుగడలు వేస్తుందో గమనించండి. చిక్కుల్లోని వ్యక్తి ఎంత వేగంగా కథల్లి అవతలి వారిని నమ్మిస్తారు చూడండి. ఒత్తిడి చురుకుడనాన్ని పెంచినందుకే చాలామంది వ్యాపారాల్లో విజయం సాధించగలిగారన్నది సత్యం. ఎవరిని కలవాలి, ఎవరి నుంచి సాయం పొందాలి, వ్యాపారాల్లో పోటీదారులను గుర్తించి దాన్ని ఎలా అధిగమించాలన్నది ఒత్తిడి వల్లనే ఆలోచించగలుగుతారు. తద్వారా పథకాలు వేస్తారు. విజయం సాధిస్తారు.

- యామిజాల జగదీక్

“సుప్తే గృహపతే మృత్యు” అని శాస్త్ర వచనం. అంటే ఏ గృహమైతే ‘సుప్తక వేధ’ అనే దోషాన్ని కలిగి వుంటుందో ఆ గృహం యజమానికి, అందులో నివసించే వారికి మృత్యువు కలుగజేయును, లేదా దరిద్రులుగా చేస్తుంది.

“సుప్తక వేధ” అంటే ఏమిటి? సుప్తం అంటే నిదించుట లేదా నిదించునది అని అర్థం.

కో॥ సుప్తిస్పృఖ్యాజ్ఞనిదివిక్రంబే
శయనే ప్రియం

కనుక ఏ క్షేత్రంలోనయితే గృహ నిర్మాణం చేపట్టమో ఆ క్షేత్రం(భూమి) నిదిస్తున్న సమయంలో గృహం నిర్మాణం చేసినట్లుయితే ఆ గృహం “సుప్తక వేధ” అనే దోషం సమయంది. భూమి నిదిస్తున్న సమయాన్ని ఎలా తెలుసుకోవాలి?

కో॥ పద్మోత్సవ త్యంచనగాంక సూర్య

వాస్తు విద్యాన్ దా॥ దంతూరి పండరినాథ్ పాతకుల సమస్యలకు ఆదివారం ‘వాస్తువార్త’లో సమాధానాలిస్తారు.

ఈ కింది కూన్ జతచేసి సమస్యలు పండవలసిన చిరునామా:

వాస్తువార్త

పూర్తి పేరు : .....
పుట్టిన తేది : .....
జన్మ నక్షత్రం: ..... తల్లి పేరు: .....
చిరునామా: .....

వాస్తువార్త
వాస్తు విద్యాన్ సాయిలీ
దా॥ దంతూరి పండరినాథ్
సెన్స్: 9885446501/9885449458

నవేందు నష్టాలు, దురలవాట్లు కలిగే అవకాశం ఉంటుంది.

బి) ఈశాస్యం తగ్గుతూ తూర్పు ఆగ్నేయం పెరగటం వలన ఆర్థిక సప్తం, మాసిక అందోళన మొదలైన చెడు ఫలితాలు పొందే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఏటిని సులభంగా సరిచేసుకొని మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు.

2) ఈశాస్యం లోపించటం: సంలంగానీ, గృహంగానీ ఈశాస్య మూలాలో లోపికి నెక్కుకుపోయి

‘సుప్తక వేధ’ అంటే ఏమిటి?

సక్కుత్రాల్లో భూమి నిదిస్తూ ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ నక్షత్రాల యందు గృహం మొదలైన వాటిని నిర్మించకూడదని వాస్తు రత్నావళి అనే వాస్తు గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు.

ఈశాస్యం తెగిపోవటం అంటే?

బి.మాధురి, కోదాడ

జవాబు: ఇల్లూగానీ స్థలంగానీ ఈశాస్య మూలాలో(మూలమట్టం 90 డిగ్రీలు) కంటే ఎక్కువ ఉండటం వలన ఈశాస్యం తెగిపోతుంది.

స్థల స్వరూపం ఇలా ఉండటానికి రెండు కారణాలు ఉంటాయి.

ఎ) ఉత్తర వాయువ్యం పెరగటం.

బి) తూర్పు ఆగ్నేయం పెరగటం.

ఎ) ఈశాస్యం తెగిపోతూ ఉత్తర వాయువ్యం పెరగటం వలన ఆనేక విధాల ఆర్థిక

ఉండటం. ఈ విధంగా ఈశాస్యం తెగిపోవటం వలన సర్వతోముఖాభివృద్ధి కుంటుబుతుంది. అంటే అన్ని విధాలైన అభివృద్ధి అటుకాలతో ఆగిపోతూ ఉంటుంది. ఇటువంటి స్థలాలను సులభంగా సరిచేసుకొని మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు.

3) ఈశాస్యం తెగిపోతుంది: సాధారణంగా తూర్పు, ఉత్తరాలలో వీధులతో పచ్చే ఈశాస్య స్థలాలు ఇటువంటి దోషపులకు గురవుతూ ఉంటాయి. రవాణా సౌలభ్యం కోసం భీరుత కోసం మూలస్థలాలని ఇలా మలుపు తీప్పుతారు.

అందువల్ల అన్ని మూల స్థలాలకు కూడా (ఆగ్నేయం, శైరుతి, వాయువ్యం, ఈశాస్యం) మూలమట్టం 90 డిగ్రీల స్థాయి భంగమవుతుంది. ప్రత్యేకించి ఈశాస్య మూల స్థలం ఈ విధంగా తెగిపోవటం వలన ఈశాస్యం లోపించి వ్యాపార వ్యవహారాలలో సత్తలితాలు పొందటం దుర్బంధ అయ్యే అవాకాశం ఉంటుంది. ఏలుని బట్టి సరిచేసుకొని మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు.

దైవ భక్తి అన్నది మన హాందూ సమాజంలో యుగయుగాలుగా వస్తున్న వారసత్త విశ్వాసం. మన సంస్కృతిలో చెట్టు, పుట్టు, జీవి, జంతువు అన్ని దైవస్తురూపాలే! ముక్కొట్టి దేవతలూ మనకి ఉన్నారు. విటిలో కొన్నింటికి

ఆలయాలు నిర్మించి, నిత్య పూజలు చేస్తూ ముల్లీకాధిపతి అయిన దేవదేవుని పట్ల మన భక్తికి ప్రదర్శిస్తున్నాం. ఈ కారణంగా ప్రతి గ్రామంలో ఒక పురాతన ఆలయం కనపడుతుంది. పలు కారణాల వల్ల ఆ ఆలయాలు గ్రామాలలో నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది.

హిందూ ధర్మం, పురాణ ఇతిహాసాల అర్థం పరమార్థం సమాజ అట్టడగు స్థాయి వరకు అంటే విద్యా గంధం అంతగా లేని వశ్మ ప్రజల వరకు చేరాలన్నది ముఖ్యమైన అంతర్భాషం. ప్రయాణీకులు, బాటసారులు విశ్వాంతి తీసుకొని, భగవంతుని సందర్శించుకోవడం మరొక సంబంధిత అంశం.

యుద్ధ సమయాలలో సైనికులు రక్షణ కపచంగా ఆలయాలను ఉపయాగించుకొన్నట్లు చరిత్రలో పేర్కొనబడినది. కారణం, ఏదైనా గత కాల పాలకులు అనేక విషయాలను

రామాలయం.

శ్రీ నామేశ్వర స్వామి ఆలయం

ఈ ఆలయం సంపూర్ణ చరిత్ర అందుబాటులో లేదు. సానికంగా వినిపించే గాఢలే ఆదారం. ఆలయ దేవీ దేవతల సన్నిధులు మాత్రం ఈ

పాలకులు ఈ ప్రాంతాన్ని

పాలించారు. వీరంతా

ఆలయాభివృద్ధికి వీశేష కృషి చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ఆలయ మండప, పరివార దేవతల సన్నిధులు. ఇతర నిర్మాణాలు ఆ విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తాయి. ముఖ్యంగా అనేక ఆలయాలలో శ్రీ భద్రకాళీ సమేత వీరభద్ర స్వామి సన్నిధి కాకతీయల ప్రాబల్యాన్ని సూచిస్తుంది.

వేల్ముల కొలువైన వెంటువుగడ

పరిగణలోనికి తీసుకొని శ్లేష ప్రాణ్యతలను తెలుసుకొని ఆలయాలను నిర్మించారని తెలుస్తోంది. అలాంటి ఒక గ్రామం కృష్ణ జిల్లాలోని గుడివాడకు సమీపంలో ఉన్న వెంటువుగడ.

ఈ చిన్న ఊరిలో పురాతన, నూతన ఆలయాలు కనిపిస్తాయి. శ్రీ నామేశ్వర స్వామి ఆలయం, శ్రీ రామాలయం, శ్రీ లక్ష్మీ నరసింహ ఆలయం. శ్రీ వాసవీ కన్యకా పరమేశ్వరి దేవాలయం, శ్రీ గంగమ్మ తల్లి ఆలయం, శ్రీ ప్రిణ్ణ సాయిబాబా మందిరం.. ఇలా మరికొన్ని చిన్న ఆలయాలు కూడా కనపడతాయి. విటిలో ముఖ్యమైనవి శ్రీ నామేశ్వర స్వామి ఆలయం, శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ, శ్రీ

ఆలయ నిర్మాణం పదవ శతాబ్ద కాలంలో నిర్మించబడినట్లుగా తెలుస్తోంది. చాళుక్యులు, రెడ్డిరాజులు, రాష్ట్రకూటులు, కాకతీయ, గజపతులు, విజయనగర

కాకతీయులు శైవ మతాభిమానులు. వీరి పరిపాలనా కాలంలో అనేక మంది వీరశైవులు కృష్ణ తీరానికి తరలి వచ్చారని చెబుతారు. వార శైవాన్ని ప్రభోదించడమే కాకుండా అనేక ఆలయాలలో శ్రీ కాలభైరవ, శ్రీ భద్రకాళీ సమేత వీరభద్ర స్వామి సన్నిధులను ఏర్పాటు చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ కారణంగా నేటి కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లాలలోని అనేక శివాలయాలలో వీరి సన్నిధులు కనిపిస్తాయి.

చిన్న గుట్ట మీద నిర్మించిన ఈ ఆలయానికి ఎలాంటి రాజుపోవరం, ఇతర ఆక్రమించి శిల్పాలు, నిర్మాణాలు కనిపించవు. పచ్చని దేవతా వృక్షాలైన మారేడు, జమ్ము, ఉసరి, మామిడి, పారిజాతం, గన్మేరు చెట్లతో పచ్చడనం సంతరించుకున్న పరిశుభ ప్రాంగణంలో ఎత్తైన ధ్వజస్తంఠం బిలి పీరాలు, శ్రీ కాలభైరవ సన్నిధి కనిపిస్తాయి. గమనించవలసిన అంశం ఏమిటంబే ఈ ఆలయం రాతి కన్నా అధిక శాతం ఇఱక, సున్నంతో నిర్మించడం.

ముఖమండపంపైన
వ్యాస, వాల్కీకి, వశిష్ఠ,
విశ్వమిత్ర, అగ్నిష్ట, శుక,
గౌతమాది మహర్షుల
మూర్తులను ఉంచడం
ప్రత్యేకం. ముఖ
మండపంలో నందిశ్వరుడు
ఉపస్థితుడై స్వామి ఆనతి
కోసం ఎదురు
చూస్తుంటారు.

తమికణాదులో అనేక
ఆలయాలలో నంది కుడి
కాలు ఎత్తిన భంగిమలో
కనపడతారు. మన రాష్ట్రంలో కూడా
చాళుక్యుల ఏలుబడిలో ఉన్న
ప్రాంతాలలోని ఆలయాలలో కూడా
కలాంటి ప్రత్యేకమైన నందిశ్వరుడు
కనపడతాడు.

ఈ విధంగా కనిపించే
నందిశ్వరుడు సజీవ రూపంగా
విశ్వసిస్తారు భక్తులు. కొమ్ముల ద్వారా
పరమేశ్వర లింగ దర్శనం పరమ
పుణ్యప్రదంగా భావిస్తారు. తమ
కోర్కెలను నందిశ్వరుని చెలిలో
చెప్పడం వలన అపి లయకారని
చేరుతాయని, శ్రీఘనిత మనభీషణలు
నెరవెరుతాయి అని నమ్ముతారు.
ముఖ మండపానికి
అనుసంధానంగా మూడు
సన్నిధులు కనిపిస్తాయి.
దక్షిణ పక్షిన ఉన్న
సన్నిధిలో శ్రీ వీరభద్ర స్వామి
ప్రసన్న రూపంలో కొలువు
తీరి ఉంటారు.

ఉత్తర వైపున ఉన్న
సన్నిధిలో శ్రీ బ్రహ్మాంబ దేవి
సుందర నేత్రపర్యమైన అలంకరణలో
పరాదయనిగా దర్శనం ప్రసాదిస్తారు.
అమృతారి సన్నిధిలో మంగళ, శుక్ర
వారాలు, నవాత్మల సమయంలో
విశేష శ్రీపత్ర అర్థన జరుగుతుంది.

ప్రధాన గ్రావులయంలో శ్రీ
నామేశ్వర స్వామి చిన్న పానపట్టం

మీద ప్రత్యేకమైన బ్రహ్మ సూత్రం
ధరించి లింగరూపంలో వచ్చాలి
చందన, విభూతి లోపాలతో
శోభాయమానంగా భక్తుల
కల్పతరువుగా దర్శనిపొస్తారు.

అర్థ మండపంలో శ్రీ గణపతి మరో
నందిశ్వర విగ్రహం ఉంటాయి. నిత్య
పూజలలో పోటు ప్రతి నెలా ఒక
విశేష కార్యక్రమం జరుగుతుందీ
అలయంలో! వినాయక చవితి, శ్రీ
సుబహృత్య షష్ఠి, శ్రీ రామనవమి,
శ్రీ రామాలయం, శ్రీ వాసవి కన్య
కాపరమేశ్వర ఆలయం, శ్రీ పిటీ
సాయిబాబా మందిరం కూడా
దర్శించుకోవచ్చు).

హనుమజ్జయంతి, దసరా నవ
రాత్రులు, కార్తిక మాస పూజలు,
మహ శివరాత్రి ఉత్సవం ఆన్ని
ఘనంగా నిర్వహిస్తారు.

ఉపాలయాలు

ప్రాంగణలో మూడు
ఉపాలయాలు
కనిపిస్తాయి. శ్రీ
దాసాంజనేయ స్వామి, శ్రీ
శ్వతాస్తనేయ స్వామి
కొలువై ఉంటారు.

శ్రీ దాసాంజనేయ
స్వామి ముఖచిత
హస్తాలతో శాంత గంభీర
మూర్తిగా, శ్రీ సుబహృత్య
స్వామి జోడు నాగుల
రూపంలో దర్శనమిస్తారు. శ్రీ
భక్తాస్తనేయ స్వామి అరుదైన భంగిమ
అంటే రామనామం చేస్తాడు, చిరుతలు
వాయున్నా భక్త పరవశంతో
అరమోద్య కన్యలతో తన్మయత్వం
పొందుతున్నట్లూ కనిపిస్తారు.

ద్వాజస్థంబం వద్ద శ్రీ కాలజైవవ
సన్నిధి, గోముఖి వద్ద శ్రీ
చెండికేశ్వరస్వామి కొలువై ఉంటారు.
గ్రామంలో ఉన్న శ్రీ నరసింహ, శ్రీ
రామాలయం, శ్రీ వాసవి కన్య
కాపరమేశ్వర ఆలయం, శ్రీ పిటీ
సాయిబాబా మందిరం కూడా
దర్శించుకోవచ్చు).

ఉంటుండు వరకు తిరిగి
సాయంత్రం అయిదు గంటల నుంచి
ఎదు వరకు ఆలయం భక్తుల
కొరకు తెరిచి ఉంటంది.

విశేష శ్లేష్టం అయిన
వెంటుప్రగడ విజయవాడ నుండి
గుడివాడ వెళ్లి బస్సులు ఆగుతాయి.
వసతి భోజన సదుపాయాలు
గుడివాడ లేదా విజయవాడలో
లభిస్తాయి. మన చుట్టూవక్కల ఉన్న
పూరాతన, విశేష ఆలయాలను
సందర్శించడం మన కర్తవ్యం.

- ఇలపాపులూరి వెంకటేశ్వరు

సరదా రచనలకు అప్పోనం

జీక్కు, ప్రార్థి పొఱలు, సరదా అనుభవాలు, పంచ డైలాగులు వర్గిరాలు పంపితే పరిశీలించి, బాగుంటే ప్రచురిస్తాం.
దయచేసి కాపీ రచనలు పంపకండి. మీ రచనలు పంపించబలసిన చిరునామా: నప్పుల్..రుప్పుల్,

ఎడిటర్, అధివారం వార్డ, నం.396, లోయర్ ట్రాక్ట్‌బండ్, ప్రాదాబాద్ 500 080.

sunmagvaartha@gmail.com

మెదడుకు పదును పెట్టే కథలు

నీరుద్దిన్ కథల్లో సూఫీతత్తం, వెదాంతం కనిపిస్తాయి. ఆప్రికల్ జనస్సి, నార్జీలో భాల్స్ ఉత్తర అమెరికాలో కొయోటీ, అపలేచియాలో జాక్ ఇత్యాది ఎన్నో పొతలు ప్రపంచవ్యాపితంగా అందరికీ తెలిసినవే. ఈ కోపు చెందినవే ముల్లా నీరుద్దిన్ కథలు. ఈ కథలను పిల్లలైతే విన్న కథనే తిరిగి వినాడానికి ఆసక్తి మాపుతుంటారు.

ముల్లా నీరుద్దిన్ కథలను పలువురు రచయితలు తెలుగులో రాయగ, అనేకమంది ప్రమణకర్తలు ఆ కథలను ముదించారు. నీరుద్దిన్ బొమ్మలను వ్యాఘ్రంగా చిత్రికరిస్తే మరికొందరు పండాగా చిత్రించారు. నీరుద్దిన్ మా వాడు అని సొంతం చేసుకున్న టర్బివారు మాత్రం నీరుద్దిన్ బొమ్మలను ఎంతో హూండాగా, అధ్యుతంగా చిత్రికరించారు. ముల్లా నీరుద్దిన్ టర్బిలోని హోర్స్రూ అనే గ్రామంలో 1208 సంవత్సరంలో జన్మించి అక్షోర్ అనే పట్టణంలో స్థిరసివాసం ఎర్పరచుకున్నట్లు కొన్ని కథనాల పట్ల తెలుసుంది. ముల్లా నీరుద్దిన్ అనేక దేశాలు పర్వతాంచినప్పటికీ చివరకు అక్షోర్లో స్థిర నివాసం ఎర్పరచుకున్నట్లు చరిత చెబుతాడి. నీరుద్దిన్ క్రీ.స.1285లో టర్బిలోని అక్షోర్లో చనిపోయినట్లు తెలుస్తోంది.

ఆలజాజ్ అనే పరిశోధకుడు రచించిన సేయంగ్ అన్ ముల్ల్ పుస్తకం ప్రకారం ముల్లా పూర్తి పేరు అబూ-అల్ గుస్న్ దుజైన్ అల్-ఫిజారి. ఇతనికి అబూ ఖుస్న్ అనే మారు పేరు కూడా ఉన్నట్లు ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ విధంగా ముల్లా నీరుద్దిన్ గురించి పరిశోధకులు భిన్న కథనాలను పేర్కొన్నారు. జిబ్రాల్, తైమూర్, టింబక్కా, బాల్ఫున్, తజికిస్టాన్, యూరావ్, ఆఫ్రికా.. ఇలా ప్రపంచంలోని అనేక దేశాల ప్రజలు ముల్లా మావాడే అని చెప్పుకుంటున్నారు. దీన్ని బట్టి ముల్లా నీరుద్దిన్ అనేక దేశాలు తిరిగాడనిది స్వప్షమౌతోంది. టర్బితో పాటు అనేక దేశాలలో నీరుద్దిన్ గాడిచెప్ప కూర్చోని ప్రయాణం చేస్తున్న శిలా విగ్రహాలు కనిపిస్తాయి.

ముల్లా నీరుద్దిన్ తైమూర్ లంగ్ చక్రవర్తి కాలంలో జీవించాడని కూడా కొందరు చెబుతుంటారు. దీనికి కచ్చితమైన చారిత్రక ఆధారాలేమీ లేవు. అంగ్వైకల్యం కలిగిన్న తైమూర్ లంగ్ చక్రవర్తి మహా కర్మాటకుడిగా చరిత్రలో ప్రసిద్ధి చెందాడు. ముల్లా నీరుద్దిన్ ఎవరికీ భయపడేవారు కాదు. నిజాన్ని నిర్మయంగా చెప్పేవారు. ఈ చక్రవర్తిపై నీరుద్దిన్ ఫలోక్తులు వినురుతూ మాటల్లాడేవారట.

అజర్ బైజాన్ ప్రాంతవాసులు వారి జానపద గాథల్లో ముల్లా నీరుద్దిన్ కథలను సొంతం చేసుకుని పిల్లలకు ఎక్కువగా వినిపిస్తుటారు. ప్రస్తుతం అజర్ బైజాన్ అధికారిక నామం రిపబ్లిక్ ఆఫ్ అజర్బైజాన్ డిక్షణ కాకనని ప్రాంతంలోని అతి పెద్ద దేశం. అత్యధిక జనాభాగాల దేశం ప్రస్తుతం. ఇది కొంత భాగం తూర్పు పోలాంహా అనే పాశ్చికంగా పశ్చిమ ఆసియాలోనూ ఉంది. ముల్లా పేరు ఎత్తితే చాలు అతనికి సంబంధించిన ఏడు కథలు తప్పక చెప్పుకుని అందరూ నవ్వుకోవాలి అనే విషయం అజర్ బైజానలో ప్రచారంలో ఉంది.

ముల్లా నీరుద్దిన్ ను పలు ప్రాంతాలలో పలు రకాలుగా పిలుస్తారు. నస్ర్ కుస్తీన్, నస్ర్ కుస్తీన్, నీరుద్దిన్.. అని పిలుస్తారు. భారతీయ సాహిత్యంలో ఈయనను ముల్లా నీరుద్దిన్, ముల్లా నీరుద్దిన్; మరిణైన్ దేశాల్లో హోజా, బోజా, హోడ్జు పేర్తత్, కైనాల్ ఆపంది అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి చెందారు. ఈ పదాలకు గురువు అనే ఆర్థం ఉంది. ముల్లా తెలివైన మార్పుడని కొందరటారు. భావగ్రితమైన మాటలతో నీరుద్దిన్ కథలు అందరిని ఆక్రమించాయి. ఇతని చేప్పలను, హైతువలను చూసి పండితులు సైతం ముక్కు మీద వేలేసుకుని ఔరా? అని ఆశ్చర్యపోయేవారు. ముల్లా చేసే ప్రతి వసి, సంభాషణనూ హైతువతోనా, తర్వాతంలోనూ చేసేవాడు. సాదా సీదా జీవితాన్ని గడుపుతూ వేదాంతిగా, హస్య రసజ్ఞదు, విదూషకుడిగా చల్లోర్లు విసిరేవాడిగా, విమర్శకులను సైతం ఆకట్టుకునేవారు. నీరుద్దిన్ కథలు ప్రపంచమంతరా ప్రసిద్ధి చెందాయి. ఈ కథలన్నీ ముల్లా నీరుద్దిన్ చుట్టూ తిరుసుతుంటాయి. ఓషోగా ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందిన కీ.సే. ఆవార్జ రజిస్టేషన్ తన ప్రసంగాలలో తరచూ ముల్లా నీరుద్దిన్ కథలు చెప్పేవారు.

ముల్ల కొన్నిబోట్ల మహో
మేధావిగా మరికొన్ని సందర్భాల్లో
పెరితనం ఉన్నపాడిలూ కనిపిస్తారు.
ఒకబోట గొప్ప తత్త్వవేత్త,
హేతువాది, నాస్తికవాది ఈయనలో
కనిపిస్తారు. ప్రజల్ని దోషుకునే
స్వీర్పరులైన ధనవంతులు,
వర్తకులను హేతున చేయడం అనేక
కథల్లో కనిపిస్తుంది. ఒకపోటు
పాలకులు ప్రజా దోషిడి, మరోపోటు
అణివేతుక గురైన ప్రజల వ్యధల
గాఢలు ఈ వ్యాయ కథల్లో
చూడవచ్చు. వీరి కథల్లో వ్యంగ్యం,
పోస్యం ఇత్యాదిని కలగలిపి
కడుపుబు నవ్యాసాయి. వీరి కథల్లో
వినోదం, విజ్ఞానంతో పాటు

స్వార్దియాయక అంశాలు అనేకం ఉన్నాయి. కొన్ని కథల్లో
సందేశం నిగూఢంగా చెడితే మరికొన్ని బోట్ల కనువిప్పు
కలిగి సందేశం నేరుగానే కనిపిస్తుంది.

ఇతని వాక్యాతుర్యం అమోఘం. ససీరుద్దీన్ నేరుగాను వ్యాయామయుడు. పేదలంటే ఎనలేని ప్రేమ కనబలచేవారు.
పేదవారికి ఎటువంటి సమస్య వచ్చినా ఆదుకోవడంలో
ముందుండేవారు. రాజులు, దనవంతులు, ప్రభువులు,
పాసకారులు, జమీందారులంటే గిట్టేది కాదు. ఆయన
వేషధారణ సైతం ప్రక్షేకంగా ఉండేది. పైజామా, కోటు,
పెద్ద తలపాగ, గడ్డం, ఎక్కుడికి వెళ్లినా గాడిద్దపై ప్రయాణం
అన్ని ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తాయి. పేదలకు సహాయు చేస్తూ
సత్యాన్ని కాపాడే ప్రయత్నం చేస్తారు. దాదాపు ఏడు
శతాబ్దాలు గడజినప్పటికీ నేటికి ముల్ల ససీరుద్దీన్ కథలు
ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందినవిగానే కొనసాగుతున్నాయి. దాఖు, దర్శం ఏమాత్రం ఎగుగుని నిష్పత్తులు పూర్ణయుడు. ప్రజలు
మనిషి. ఇంతలీ మహాస్వత్మమైన వ్యక్తిగ్రంథం ఉన్న ముల్ల
నసీరుద్దీన్ టర్మి దేశంలో పుట్టి కొన్ని శతాబ్దాలు
గడిచిపోయినా ప్రపంచం ఆయన్ను మరిచిపోలేదు. ఎవరూ
ముల్లాను మరిచిపోరు కూడా. ప్రజలు ఆయన్ను ఎంతగా
ప్రేమించారంటే - చాలా దేశాలు ముల్లాను తమ దేశానికి
చెందినవాడుగానే భావించి గౌరవస్తున్నారు. ఆయన పేరు
మీద ఉన్న కథలు ఎన్నో చెప్పలేంగాని, ప్రతి తరంలోనూ

ఓత్త కొత్తవి చేర్బడుతూ,
పాతవి కొద్ది కొద్దిగా మార్పు
చెందుతూ, వాటి సంఖ్య
వెయ్య వరకు వచ్చింది.

చాలా దేశాల్లో ఈ
కథలను వారి వారి
సంస్కృతి, సంద్రాయాల
కనుగొంగా మార్పు చెంది
జూనపద కథల్లో
భాగమైపోయాయి. సలుగురు
కలిసి కూర్చున్న చోట
నసీరుద్దీన్ కథలు చెప్పుకొని
ఆనందించటం పలు దేశాల
సంస్కృతిలో
భాగమైపోయింది.

అటు టర్మీ నుంచి ఇటు
చైనా, రష్యాల దాకా ఆయన పేరు విననివాళ్ల లేరంటే
అతిశయ్యాక్కి కాదు. ఆధునిక కాలంలో ముల్ల గురించి అనేక
కథలూ, వివిధ తరగతులలో పార్యాంశాలలోనూ మనం
చూడవచ్చు. అల్ఫేనియన్, అరబీ, అజరీ, బెంగాలీ,
హింది, బోస్సియన్, టర్కీమ్, ఉర్దూ, వర్షియన్.. ఇలా
అనేక భాషల్లో వీరి కథలు ప్రసిద్ధి చెందాయి. ప్రపంచ
వ్యాప్తంగా ఈ కథలు ప్రసిద్ధి గాంచి గుర్తింపు
తెచ్చుకొన్నాయి. తెలుగులోనూ వీరి కథలను మనం
చదవవచ్చు, గ్రీసు, బల్గేరియా దేశాల్లో సైతం ససీరుద్దీన్
చాలా ప్రసిద్ధి చెందారు. క్రీ.శ.1480 నాటి సల్తైన్నామా
అనే పుస్తకంలో తెలిసారిగా ముల్ల ససీరుద్దీన్ కథలను
ప్రచారించినట్టు తెలుస్తోంది. ఈ కథలకు చెందిన అతి
ప్రాచీన రాత ప్రతిని క్రీ.శ.1571లో కనుగొన్నారు.
పరియాకు చెందిన మహామ్యుద్దీ రమజాని, ముల్ల
ససీరుద్దీన్ కు చెందిన 600 కథలను, కథానికలను
సంగ్రహించాడు. ముల్ల ససీరుద్దీన్ కథలను ఇట్రీన్ పొ
ప్రచరించారు. ఇవి చాలా ప్రాముఖ్యం పొందాయి. పోహా
రుథ హస్సేన్ 'సప్రద్ధీన్ తెలిపి' అనే పుస్తకాన్ని
ప్రచురించారు. ముల్ల ససీరుద్దీన్ గౌరవార్థం యునెస్కో
వారు 1996-1997 సంవత్సరాన్ని 'అంతర్జాతీయ
ససీరుద్దీన్ సంవత్సరంగా ప్రకటించారంటే ముల్ల
గొప్పతనం గురించి తెలిసిపోతుంది. అంతర్జాతీయ
ససీరుద్దీన్ ఉత్సవం ప్రతి సంవత్సరం అతని నివాస
స్థలమైన తరుప్పియే(టర్మి) లోని అక్షపోర్ పట్టణంలో జులై
5-10 మధ్య జులైపుతున్నారు. ప్రపంచంలోని అనేక
భాషలో ససీరుద్దీన్ కథలు వెల్లువలా ప్రచురితవైనాయి.
ఈ కథలను వయసుతో నిమిత్తం లేకుండా అందరూ చదివి
అనందం పొందుతుంచారు. అయితే ఎవరు కథ రాసినా
మూల కథలను తీసుకుని వారి శైలిలో కథనం నడిపించి
ప్రజలకు విజ్ఞానాన్ని, వినోదాన్ని కలిగించారు. ఈ కథలను
చదివి ఇందులోని హస్యరసాన్ని తర్వాన్ని ఆస్వాదించి
వినోదంతో పాటు విజ్ఞానాన్ని పొందండి.

- ఫేక్ అబ్బుల్ పాకీం జానీ

వారపులం

శ్రీమతి ముఖుగా హింజేట్లి ప్రముఖ డైస్కాప్యూలు
 నారాయణ నాయక కాంపెనీ, 2వ అంతర్మీ,
 10ఫ్లాజ్ బ్యాసమండిర వెసుక, కోలి, హైదరాబాద్ -
 ఫోన్: 98494 53449, 9440927795

ಮೇಷಂ

ఈ వారం ఆర్కిక లావాదేవీలు సంతృప్తికరంగా పుట్టాయి. బుజాబాదులు తోలుగుతాయి. నూతన కార్బ్ క్రమాలకు క్రీకార్ చుడుతారు. నిశ్శర్ణ హుసుమాన్ సింధూరం ఉపయోగించడం వలన మన్మహిర్భూత్, అత్యుభ్యుస్థిరం పెయిగుతుంది. సోదరులను కలిసి ఆనందంగా గడుపుతారు. నేవాకార్బ్ క్రమాలపై అస్తి చూపుతారు, అంటు బయటా అనుకూలంగా ఉంటుంది.

పుస్తకం

ఈ వారం సంతానసుకు సాంకేతిక విద్యావ్యాపాలు పొందుతారు. అరోగ్య వాహనాల విషయాలలో నిర్వహిం తగిను. ఉద్యోగాలలో బాధ్యతలు పెరిగినా సమర్పింతగంగా నిర్మిస్తారు. విద్యార్థీలు విద్యార్థులు నిత్యం సరస్వతి తిలకాన్ని నుంట ధరించడం ఫలించడం, మౌలిక్కామూర్తి రూపసు మెదల్లో ధరించడం వలన మంచి ఘర్తాలను పొందగలుగుతారు.

ລົງດ້ວຍ

ఈ వారం వృత్తి వ్యాపారాలలో అధివ్యది సాధిస్తారు. ముంబాధలు ఎదురై చికాకులు పెడకూయి. వసులలో ఆటుకాలా ఎదురైనా సన్మితుల సాయంత్రి శ్వర్మి చేసేరు. నిత్యం శైలులు గంపపతిని పూజించటం వలన అన్ని పుసులు ఎలాంచి అటుకాలా లేకుంటా నిర్ముఖుగా జరుగుతాయి. కాంటాక్కులు దక్కుతాయి. కోపులాలకు, వివాదాలకు దూరంగా విందించి.

కర్మాంగకం

ఈ వారం ముఖ్యమైన వ్యవహారాలు నిదానంగా స్వగుతాయి. బంధువులతో ప్రభుదేసిన విషాదాలు పరిష్కరించు ఉంటారు. పటుకులడి కలిగిన ప్రత్యుత్తములతో పరిచయాలు పెరుగుతాయి. దీంగ్రోవలలో ప్రశ్నాతులు పొందుతారు. నీత్తుర్ ణం నము శివాయ పత్రులు అశ్వమ్యాల్చా త్రైలంతో కలిపి దీపారాధన చేయటం అన్ని విధాలూ క్రేయస్తరం.

ಸಿಂಹಾಂ

ఈ వారం సంతానంకు సూతన విద్యా, ఉద్గోహవాక్యాలాలు లభిస్తాయి. గృహ నిర్వాచ అల్మిపనల్తు కొండరపాటు వచ్చు. ఇంట బయటా సమస్యలు ఎదులైనా అధిగమించి ముండుకు సాగుతారు. నిత్యం శక్తి కంకణం భరించడం వలన మనశ్శాంతి, విరోధాలు తగ్గుతాయి. విద్యారంగంలో మంచి స్తోపందుతారు.

၁၃၁

ఈ వారం వృత్తి, వ్యాపారాలలో స్నేహ లాభాలు పొందుతారు. పోతి పీడ్చులు, అందరువ్వులో విజయం సాధిస్తారు. ప్రథమ ఉద్యోగానికి అవకాశాలు వున్నాయి. సంతాన వుర్జోగతి ఉంటుంది. చాలా కాలంగా ఎదుర్కొంచున్నమహంతి సౌంఖ్యిక ఇచ్ఛాంధుల నుండి బయట పడుతారు. అల్సైషామహపతులు అష్టమాలీకా తైలంతో దీపారాధన చేయబడం వలన ఆర్ద్రాభివృద్ధి కలుగుతుంది.

తుల

ఈ వారు ఆర్క్‌గ్రే నమస్కలు తగ్గి ముఖం పడ్డాయి. ఆదాయ, వ్యయాలలో సమతల్యతను సాధించడానికి గాను మీరు చేసే కృషి నామ మాత్రము ఫలితాన్నిస్తుంది. సర్వదౌష నివారణ కంకణం ధరించడం వలన సర్వదౌషాలు తెలిగపొతొయి. వాయిదా చెల్లింపుల పర్శులలో శ్రీరాములను కొనుగోలు చేయడానికి గాను నిరయాలను తీసుకుంటారు.

వృత్తికం

ఈ వారం కీలకుమన వ్యవహారాలలో ఏర్పడిన ప్రతిబింధకాలు తొలగిపోతాయి. ఇటులకు ఆపరాజ సాధ్యం కానుట వంటి పసులను కూడా మీరు చేయగలుగుతారు. నిత్యం మహాత్మర్థం బొడిటో చేసి అభిషేకాలు, పూజలు మంచి ఘర్షిణలను అందోయి. సంస్కారముననువంచి పురోగతిని సాధించానికి గాను కీలకమైన పరులను సాగిసారు.

దనసు-

ఈ వారం చేపల్నిన పనులలో అండకాలు ఎదురైనా అభిగమిస్తారు. ఆర్థిక పరిశీలి అంతంత మాత్రంగా పుంటుంది. సన్మిహాతులలో ఏర్పడిన వివాదాలు పరిపూర్ణించుకుంటారు. పెళ్ళికని వారు, ఉద్యోగ లేని వారు నుప్రమ్మాణ్ణ పొతుపత కడకణం థరించండి. ధనానిక్కన్న వ్యక్తిగత గౌరవానికి అభిక ప్రమాణిస్తున్నారు. అంటే శుభకార్యాల ప్రస్తావన పుంటుంది.

పుకరం

ఈ వారం గతిలో ఒకరికిచ్చిన మాటలు ఈ వారం
నెవెరుస్తారు. వివాదాలకు దూరంగా ఉండటం చేపుదగిసాడి.
సొత నిర్దృష్టాలకు ప్రామణ్యతనిచి లాభపడతారు. దూరప్రాంత
పుట్టయౌరులు ఘిలిస్తాయి. తెల్పుజిల్లెదు పత్తులు అర్థమాలికా త్రాలంతో
ఫీపారాదన చేయటం పలని విశ్విశ్వరుని అనుగ్రహం అభిస్తుంది.
రావల్సిన ధనం చేసికండి పనుంది.

కుంబం

ఈ వారం మానసిక సంఘర్థకు గుర్తారు. స్వేచ్ఛల సరోయ సహకారాలను అందుపుటారు. మారుతున్న సామాజిక పరిశీలనలు ఆలోచింప చేస్తాయి. ప్రతి నిత్యం నగసినధారం మీ నుదుటున భరించడం వలన జనకర్మ ఏర్పడుతుంది. పొదుపు పద్ధతాలను పాలించడంలో షైఫల్యాన్ని చెందుతారు. మీ మంచితనమే మీకు తీరామ రక్గా నిలుసుంది.

పీఎం

ఈ వారం రావళ్లిన థనం చేతికండి వస్తుది. అయితే అంతకు మించిన చెల్లింపులను మీరు చెల్లించవలని రావడం కళ్లుతరంగా పరిషమిస్తుంది. మానసిక ప్రశాంతతకు భంగం కలిగించే విధంగా కొన్ని సంఘటనలు చేటు చేసుకుంటాయి. నిత్యం త్రిఖాత్ ఉపయోగించటం వలన ఎరక్కున దుష్టత్తీ దరిద్రేరద్దు, క్రయ వికట్యాలలో ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది.

ఈ

వా

రో

డా

రూప్‌ఎవ్

నీ

రూండ్

ప్రిస్కులీక్ స్టైంగ్‌గా పిలవబడే
ఈ ఉష్ణ జల సరోవరం అమెరికాలో
ఉంది. సముద్ర మట్టానికి సుమారు
ఎనిమిది వేల అడుగుల లత్తులో
వుంచి సరోవరం.

